

Region Midtjylland

Vedtagelse af Råstofplan 2008 for Region Midtjylland

Bilag

til Regionsrådets møde

den 21. maj 2008

Punkt nr. 1

Region Midtjylland – Råstofplan

Råstofplan 2008 (1-34-76-3-07)

Råstofplan 2008

for

Region Midtjylland

juni 2008

1. udkast af 10.april 2008 - senest revideret 6. maj. 08

Regionshuset
Viborg
Jord og Råstoffer

Udgiver: Region Midtjylland
Skottenborg 26
8800 Viborg
Tel. 8728 5000

Afdeling: Jord og Råstoffer

Udgivelsesår: 2008

Redaktør: Lars Kristiansen

Layout: Gerda Skytte, Grafisk Service

Titel: Råstofplan 2008

Fotos: Region Midtjylland,
hvor ikke andet er angivet

Sidetal: XX

Henvendelse vedr. rapporten:
Mail direkte til Jord og Råstoffer
jord-raastoffer@ru.rm.dk eller
ring på 8728 5193

Råstofplan 2008

for

Region Midtjylland

INDHOLD

	Side
Forord	3
1 Indledning	4
2 Fakta	5
3 Hvad er en råstofforekomst?	8
4 Retningslinier	9
5 Redegørelse	12
6 Virkeliggørelse	16
7 Råstofforbrug og -behov	17
8 Vurdering af reserver/ressourcer for de enkelte råstoffer	22
9 Kortlægningsstrategi og andre opgaver frem til næste råstofplan	25
10 Anmeldte rettigheder	26
11 Miljøvurdering	28
Kortbilag	33
Oversigt over udlagte råstofgraveområder og råstofinteresseområder i kommunerne	34
Oversigt	34
Favrskov Kommune	XX
Hedensted Kommune	XX
Herning Kommune	XX
Holstebro Kommune	XX
Horsens Kommune	XX
Ikast-Brande Kommune	XX
Lemvig Kommune	XX
Norddjurs Kommune	XX
Odder Kommune	XX
Randers Kommune	XX
Ringkøbing-Skjern Kommune	XX
Samsø Kommune	XX
Silkeborg Kommune	XX
Skanderborg Kommune	XX
Skive Kommune	XX
Struer Kommune	XX
Syddjurs Kommune	XX
Viborg Kommune	XX
Århus Kommune	XX
Bilag 1	???
Oversigt over indkomne bemærkninger m.v. til "Forslag til Råstofplan 2008"	???

Råstofplan 2008 for Region Midtjylland

Region Midtjyllands første råstofplan, Råstofplan 2008 for Region Midtjylland foreligger nu. Råstofplanen er en ny plantype der er fastlagt i forbindelse med kommunalreformen.

Råstofplanen fastlægger, hvor der i Region Midtjylland kan gives tilladelse til at indvinde regionens naturgivne råstoffer – dvs. sand, grus, sten, kvartssand, ler, moler, plastisk ler, tørv og kalk.

Råstofplanen afløser og træder i stedet for de hidtil gældende råstofplaner i de tidlige amters regionplaner.

Regionsrådet har valgt at tage udgangspunkt i de fire amters planlægning, dels retningslinier for råstofindvinding, dels kortlægning af råstoffer. Regionsrådet har også fastlagt råstofgraveområder, hvor hovedparten er overført fra de tidligere amter; men der også er nogle nye udpegninger. Graveområderne kan ses i planens kortbilag.

Der har været sendt et "Forslag til Råstofplan 2008" i høring i året to første måneder. Regionen har modtaget en række bemærkninger og indsigelser. Et resumé af de indkomne forslag kan ses i bilag 1.

Regionsrådet har med planen – i overensstemmelse med de indkomne bidrag fra debatfasen – tilstræbt at varetage råstofinteressen på den ene side og bl.a. natur og miljø på den anden side.

Venlig hilsen

.....
Underskrift

Bent Hansen
Formand for Regionsrådet

1. Indledning

Råstof er en del af grundlaget for den økonomiske vækst. De naturlige råstoffer i regionens undergrund, bidrager med materialer til så forskellige formål som vejanlæg, asfalt, beton, teglsten, og almindeligt sand og grus samt sphagnum til gartnerier og haver.

Indvindingen af råstoffer i Region Midtjylland har de sidste 10 år ligget omkring 10 mio. m³ pr. år. Der importeres knust granit via regionens havne. I havnene losses også sand, grus og sten, der indvindes på søterritoriet. På søterritoriet hentes også store mængder sand, som anvendes til strandfodring

I de fleste graveområder har amterne kortlagt råstoffernes omfang og kvalitet, men der er store forskelle på det aktuelle vidensniveau. Region Midtjylland er i fuld gang med og vil fortsat søge at forbedre viden om de tilgængelige råstofreserver, så der kan udarbejdes en samlet opgørelse over både råstofreserverne og -ressourcerne i Regionen.

Råstofindvinding er ofte i strid med en række hensyn. Når der graves efter råstoffer, foretages der samtidig et væsentligt indgreb i landskabet og som al anden industri, kan indvinding af råstoffer ligeledes medføre en u hensigtsmæssig påvirkning af natur- og miljø.

En af Region Midtjyllands vigtige opgaver er at lave en råstofplan for hele regionen. Råstofplanen er en ny plantype der er fastlagt i råstofloven i forbindelse med kommunalreformen. Råstofplanen fastlægger, hvor der i fremtiden kan foregå indvinding af råstoffer. Det drejer sig fortrinsvis om sand/grus/sten; men også råstoffer som kvartssand, ler, moler, plastisk ler, tørv og kalk. Derudover er lossepladsgas indbefattet.

Råstofplanen afløser de hidtidige amters regionplaner (nu landsplandirektiver). Retningslinierne i denne råstofplan 2008 træder derfor i stedet for retningslinierne i amternes regionplaner fra 2005 (der har fået retsvirkning af landsplandirektiv).

Regionens råstofplan er en videreudvikling af amternes råstofplanlægning og bestemmelserne om råstofindvinding i de gældende regionplaner. I regionplanerne blev der udpeget graveområder, hvor ansøgere kunne forvente at få en indvindingstilladelse. Uden for graveområderne kunne der normalt kun gives tilladelser til små råstofgrave, eller til udnyttelse af råstoffer til særlige formål, som ikke kunne tilgodeses i de planlagte områder.

Dette er et 1. generations råstofplan, og bærer præg af, at regionsrådet har haft begrænset tid til at udarbejde denne "Råstofplan 2008 for Region Midtjylland".

" Råstofplan 2008 for Region Midtjylland" kan ses under **råstofplan** på regionens hjemmeside på internetadressen: <http://www.raastoffer.rm.dk>

2. Fakta om Region Midtjyllands råstofplan

Faktaboks 1

Regionsrådet skal iflg. Råstoflovens § 5a udarbejde en plan for indvinding af og forsyning med råstoffer. Regionsrådet skal fastlægge de overordnede retningslinier for råstofindvindingen, herunder udlæg af graveområder og råstofinteresseområder i råstofplanen. Råstofplanen skal omfatte en periode på mindst 12 år. Kommunalbestyrelserne er bundet af råstofplanen i deres planlægning og administration.

I Region Midtjylland indvindes følgende råstoffer:

sand, grus og sten,

kalk,

ler,

plastisk ler,

moler og

tørv.

Ud over de nævnte råstoffer indvindes der også gas fra lossepladser.

I løbet af perioden må det forventes, at en del de nuværende graveområder for grus og sten vil blive tømt. For de øvrige råstoffers vedkommende er der råstoffer til en længere årrække.

Ny myndighedsstruktur

Som led i gennemførelsen af kommunalreformen, hvor amterne blev nedlagt, vedtog Folketinget en ændring af råstofloven, der ændrer myndighedsstrukturen, så administrationen af råstofloven deles mellem regionsråd og kommunalbestyrelse. Regionsrådet har ansvaret for kortlægning af råstoffer og planlægning for råstofindvinding. Kommunalbestyrelsen har ansvaret for at give råstof tilladelser og føre tilsyn med råstofindvinding.

Den regionale råstofplan er en sektorplan, som kommunalbestyrelsen er bundet af i den kommunale planlægning. Ved råstofplanens vedtagelse træder denne i stedet for retningslinjerne i regionplan 2005 for anvendelse og beskyttelse af arealer til udnyttelse af sten-, grus, og andre naturforekomster i jorden. Samtidig udgør råstofplanen kommunalbestyrelsens administrationsgrundlag for afgørelser om råstofindvinding

Planlægning og administration af råstofindvinding sker i henhold til råstofloven, men har også sammenhæng med en række andre love, der ifølge deres indhold og ordlyd har bestemmelser, der vedrører råstofindvinding, og som derfor skal inddrages i sagsbehandlingen, jf. råstoflovens § 8 om samordningspligten.

Det er fortsat staten der administrerer råstoffer på havbunden/søterritoriet.

Borgerinddragelse

Forud for denne "Råstofplan 2008 for Region Midtjylland" har et debatoplæg: ("Debatoplæg Råstofplan 2008 – Fakta, status og hovedspørgsmål") og et planforslag: ("Forslag til Råstofplan 2008 for Region Midtjylland") har været udsendt – jf. faktaboks 2.

Faktaboks 2

Råstoflovens bestemmelser om udarbejdelse af råstofplanen:

»§ 6 a. Før udarbejdelsen af et forslag til råstofplan eller ændringer hertil indkalder regionsrådet ideer, forslag m.v. med henblik på planlægningsarbejdet. Indkaldelse sker ved offentlig bekendtgørelse.

Stk. 2. Indkaldelsen skal indeholde en beskrivelse af status på området og beskrivelse af hovedspørgsmål for den kommende planlægning. Indkaldelsen sker med en svarfrist på 8 uger.

Stk. 3. Regionsrådets forslag til råstofplan udsendes i offentlig høring med en frist på 8 uger til at fremsætte indsigelser.

Stk. 4. En råstofplan kan ikke vedtages endeligt, hvis miljøministeren til varetagelse af statslige interesser har modsat sig dette skriftligt over for regionsrådet inden udløbet af indsigelsesfristen. Forslaget kan herefter først vedtages, når der er opnået enighed mellem parterne om de nødvendige ændringer.

Stk. 5. Regionsrådet sørger for offentlig annoncering af den endeligt vedtagne råstofplan. Ved annonceringen skal der gives klagevejledning og oplysning om klagefrist. Råstofplanen sendes samtidig til miljøministeren samt til øvrige myndigheder, hvis interesser berøres. Råstofplanen skal være offentligt tilgængelig.

Stk. 6. Regionsrådet gennemgår råstofplanen hvert fjerde år i forbindelse med revision af den regionale udviklingsplan for at vurdere, om der er behov for justeringer eller revision. På dette grundlag beslutter regionsrådet, om der er behov for at udarbejde en ny råstofplan.

Stk. 7. Proceduren for udarbejdelse af tillæg til en råstofplan følger bestemmelserne i stk. 1-6.«

I foråret 2007 oprettede Region Midtjylland en følgegruppe med interessenter fra kommunerne, erhvervet og forskellige interesseorganisationer. Følgegruppen blev oprettet med det formål at få hørt de berørte parter og få ideer til at udfærdige et debatoplæg.

Debatfasen foregik i perioden hen over sommeren 2007, og resulterede i en lang række forslag og idéer fra kommuner, organisationer, virksomheder og privatpersoner. Disse bidrag har været med til at danne grundlag for regionens arbejde med at gøre et planforslag: "Forslag til Råstofplan 2008 for Region Midtjylland" færdigt, og sende i høring i begyndelsen af 2008.

Et resumé af de indkomne indsigelser og bemærkninger kan ses i bilag 1 i denne plan.

"Råstofplan 2008 for Region Midtjylland" kan ses under **råstofplan** på regionens hjemmeside på internetadressen: <http://www.raastoffer.rm.dk>

Derudover er der mellem regionerne etableret et uformelt samarbejde, som f.eks. vil følge og følge op på eventuel "grænseproblemer" med bl.a. import/eksport over regionsgrænserne.

Regionens " Råstofplan 2008 for Region Midtjylland" tager udgangspunkt i råstoflovens formålsparagraf om en bæredygtig udvikling efter en samlet interesseafvejning og efter en samlet vurdering af de samfundsmæssige hensyn – jf. faktaboks 3.

Faktaboks 3

Råstoflovens formålsparagraf:

§ 1. Lovens formål er at sikre:

- 1) at udnyttelsen af råstofforekomsterne på land og hav sker som led i en bæredygtig udvikling efter en samlet interesseafvejning og efter en samlet vurdering af de samfundsmæssige hensyn, der er nævnt i § 3,
- 2) at indvinding og efterbehandling tilrettelægges således, at det efterbehandlede areal kan indgå som led i anden arealanvendelse,
- 3) en råstofforsyning på længere sigt,
- 4) at råstofferne anvendes i forhold til deres kvalitet, og
- 5) at naturbundne råstoffer i videst muligt omfang erstattes af affaldsprodukter.

§ 2. Loven omfatter sten, grus, sand, ler, kalk, kridt, tørv, muld og lignende forekomster. Loven gælder ikke for råstoffer, der er omfattet af lov om anvendelse af Danmarks undergrund.

§ 3. Ved lovens anvendelse skal der på den ene side lægges vægt på råstofressourcernes omfang og kvalitet og en sikring af råstofressourcernes udnyttelse samt tages erhvervsmæssige hensyn. På den anden side skal der lægges vægt på miljøbeskyttelse og vandforsyningsinteresser, beskyttelse af arkæologiske og geologiske interesser, naturbeskyttelse, herunder bevarelsen af landskabelige værdier og videnskabelige interesser, en hensigtsmæssig byudvikling, infrastruktur anlæg, jord- og skovbrugsmæssige interesser, sandflugtsbekæmpelse og kystsikkerhed, fiskerimæssige interesser, ulemper for skibs- og luftfarten samt ændringer i strøm- og bundforhold.

Litteraturhenvisning

- Bekendtgørelse af lov om råstoffer - nr. 784 af 21/06/2007
- Lovforslag nr. L 88. Forslag til Lov om ændring af lov om råstoffer
- Bekendtgørelse af lov om forurenede jord – nr. 282 af 22/03/2007
- Lov om miljøvurdering af planer og programmer – nr. 316 af 05/05/2004
- Bekendtgørelse af lov om planlægning – nr. 813 af 21/06/2007
- Ringkøbing Amt, Regionplan 2005
- Vejle Amt, Regionplan 2005
- Viborg Amt, Regionplan 2005
- Århus Amt, Regionplan 2005.
- Administration af råstofloven. En vejledning til regioner og kommuner. Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen. 2007.
- Debatoplæg Råstofplan 2008 – Fakta, status og spørgsmål. Region Midtjylland. 2007
- Forslag til Råstofplan 2008 for Region Midtjylland. Region Midtjylland. 2008

3. Hvad er en råstofforekomst

Råstoffer defineres som de jord- og bjergarter, det kan betale sig at udnytte.

Sand, grus og sten findes overalt i de øverste lag af den danske undergrund, men det er ikke rentabelt at udnytte forekomsterne alle steder.

Ler findes både i overfladenære smeltevandsaflejringer og moræneaflejringer samt (ofte) dybere liggende havaflejringer – **plastisk ler**.

Kalk er ligeledes en normalt dybtliggende havaflejrning, men visse steder findes kalk så tæt på jordoverfladen, at den kan indvindes.

Dette gælder også for **moler**, som er en havaflejrning, som bl.a. findes overfladenær på Fur, og er baggrund for en molerindustri på øen.

Tørv er dannet i vådområder og udnyttes i dag som råstof for en spagnumproduktion.

Det kan ikke betale sig at udnytte råstofferne alle steder. Om et råstof udnyttes afhænger bl.a. af udbud og efterspørgsel.

Indvindingen af råstoffer i Region Midtjylland er de sidste 10 år steget fra omkring 8 mio. m³ til mere end 12 mio. m³ i 2006.

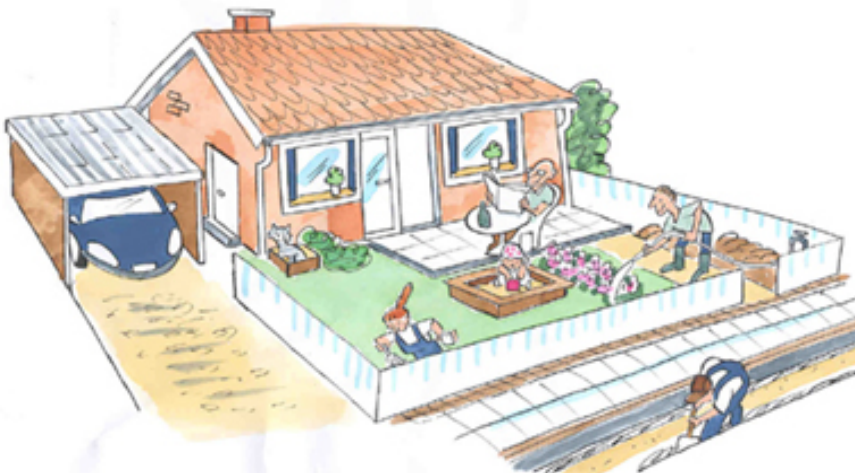
Der importeres knust granit via regionens havne – bl.a. Horsens og Randers.

Fra havområdet/søterritoriet losses sand, grus og sten i bl.a. havnene Århus og Thyborøn.

Import fra udlandet udgør stadig en begrænset mængde, men fra havområdet er mængden jævnt stigende og nærmer sig ½ mio. m³ på årsbasis. Dvs. indvinding fra havområdet udgør ca. 5 % af regionens råstofbehov.

Læs mere om råstoffer i kapitel 7.

Danske råstoffer i hverdagen:

Ler til mursten og tagsten. **Kalkmørtel** til puds. **Kalk og kvartssand** i vinduesglas. **Kalk** i plastiktagrender og -tag. **Ler, sten og grus** i mineraluld. **Sandsten og grus** til belægninger. **Kalk** til aviser og ugeblade. **Sand** til sandkassen. **Moler** til kattegrus. **Kridt** i hvid maling. **Tørv** i spagnum. **Kalk** til gummistøvler. **Sand, grus og kalk** i betonfliser. Brosten og kantsten af **granit**. **Sand og grus** til vejmaterialer.

4. Retningslinier for den fremtidige råstofforsyning

Fakta boks 4

Planens retningslinier stammer dels og primært af en sammenskrivning af retningslinierne i Regionplanerne fra Ringkøbing Amt, Vejle Amt, Viborg Amt og Århus Amt, og dels af de bidrag, som er modtaget i forbindelse med debatoplægget og forslaget til råstofplan.

Med offentliggørelsen af Råstofplan 2008 for Region Midtjylland erstattes de hidtidige regionplanernes retningslinier af denne plans retningslinier.

Mål:

Det er regionsrådets mål, at vigtige råstoffressourcer bevares tilgængelige for en fremtidig udnyttelse, og at indvinding og anvendelse af råstoffer samt den tilhørende efterbehandling planlægges og gennemføres på en så bæredygtig måde som muligt.

Formål:

Hensigten med retningslinierne er at give råstofindvinding første prioritet inden for de udlagte graveområder. Det betyder, at en ansøgning ikke vil kunne afvises med henvisning til andre generelle interesser, såsom landbrugsjordens dyrkningsværdi, natur og landskabsinteresser, hensyn til grundvand eller til fremtidig byudvikling. Retningslinierne er på den anden side ikke til hinder for, at specifikke anlæg, herunder veje og andre strækingsanlæg, kan etableres inden for områderne. Der vil kunne stilles vilkår i gravetilladelsen, f.eks. for at forebygge forurening af omgivelserne og grundvandet.

Lovgivningens generelle bestemmelser, herunder bl.a. naturbeskyttelseslovens bestemmelse i § 3 og bygge- og beskyttelseslinjer, sættes ikke ud af kraft med retningslinierne. Det samme gælder for museumsloven.

Det er hensigten, at der i samarbejde med råstofindvinderen, lodsejeren og kommunerne udarbejdes efterbehandlingsplaner for de enkelte graveområder i takt med behovet herfor. Der kan i disse planer fastsættes nærmere aftaler og vilkår for arealernes udnyttelse og efterbehandling. Det skal være åbent for ændring af efterbehandlingsplaner, såfremt forudsætninger ikke viser sig at holde.

Især i større sammenhængende råstofgraveområder vil det generelt være efterbehandlingsplaner og vilkår, der vil danne grundlag for administrationen af ansøgninger om råstofindvinding.

1. Råstofgraveområder og råstofinteresseområder.

Der reserveres arealer til **råstofgraveområder** og til **råstofinteresseområder** som vist på kortbilagene i planen. Råstofgraveområder og råstofinteresseområder skal som udgangspunkt friholdes for aktiviteter, som varigt kan forhindre eller besværliggøre senere råstofindvinding. Råstofindvinding kan kun finde sted inden for de udlagte råstofgraveområder - jfr. dog retningslinie 2.

2. Øvrige områder

Råstofindvinding kan undtagelsesvis foregå uden for de udlagte råstofgraveområder, når samfundsmæssige interesser taler for det, når hensyn til grundvands-, jordbrugs- og øvrige

beskyttelses-interesser ikke konkret taler imod, og når arealforbruget er begrænset. Derudover skal regionsrådet i hvert enkelt tilfælde acceptere råstofindvinding uden for råstofgraveområder.

Hvis der gives tilladelse uden for udlagte områder, skal tilladelsen være afsluttet indenfor 4 år eller udlægges som nyt råstofgraveområde i den førstkommende råstofplan.

3. Administrationsområde Glatved

I området Rosmus-Balle-Glatved Strand på Djursland kan der på baggrund af konkrete vurderinger af øvrige hensyn i det åbne land meddeles tilladelse til råstofindvinding.

4. Tilgængelighed

Vigtige råstofressourcer skal bevares tilgængelige for fremtidig udnyttelse.

5. Udnyttelsesgrad

Indvindingen af råstoffer skal foregå på en bæredygtig måde. Når en råstofgrav er åbnet, bør forekomsten i det pågældende areal udnyttes fuldt ud, med mindre der er særlige forhold, som forhindrer dette eller taler afgørende imod det.

Der skal ske gennemgravning af skel mellem gravearealer der udnyttes af forskellige firmaer eller på forskellige tidspunkter.

6. Genbrug

Bygningsaffald og andre egnede materialer skal så vidt muligt genbruges som erstatning for naturlige råstoffer. Derfor kan der i visse tilfælde etableres anlæg til nedkrusning af genbrugsmaterialer og anlæg til stenknusning i forbindelse med en råstofgrav.

7. Efterbehandling

Efterbehandling tager udgangspunkt i drikkevandsinteresserne på stedet.

Sekundært efterkommes indvinders ønsker om efterbehandling under hensyntagen til landskabelige interesser, beskyttelse af grundvand, beskyttelse og dannelse af naturområder og geologiske særkender. Vilkår for beskyttelse af grundvandet skal tinglyses på ejendommene med kommunen som påtaleberettiget.

8. Fyldjord

Der er et generelt forbud mod tilførsel af jord til råstofgrave. Regionsrådet har adgang til at dispensere fra dette forbud. Ved administrationen vil der blive lagt afgørende vægt på hensynet til drikkevandsinteresser.

9. Interesseafvejning

Hensynet til naboer, natur, grundvand og kulturhistorie - og hvad der i øvrigt fremgår af råstoflovens § 3 samt øvrig lovgivning (f.eks. Natura 2000) - skal afvejes i forbindelse med ny råstofindvinding.

10. Anmeldte rettigheder

En række områder, der er omfattet af anmeldte rettigheder efter råstofloven fra 1972, er indeholdt i de udlagte råstofgraveområder. Der er i regionen tale om råstofferne ler, moler, kalk og tørv. Kun undtagelsesvist kan der meddeles tilladelse uden for råstofgraveområderne.

11. Kommuneplanen

Planens råstofgraveområder og råstofinteresseområder skal indarbejdes i kommuneplanerne.

5. Redegørelse til råstofplanens retningslinier

1. Råstofgraveområder og råstofinteresseområder

Indenfor planens råstofgraveområder er kommunerne forpligtet til at meddele tilladelse til råstofindvinding under hensyntagen til naboer, natur, miljø, grundvand og kulturhistorie m.v. Der kan ske mindre justeringer ved afgrænsning af råstof tilladelser i forhold til graveområdernes afgrænsning.

Definitioner:

Råstofgravemråder	Råstofinteresseområder
<p>Graveområder er arealer, der er reserveret til råstofindvinding i planperioden 2008-2020.</p> <p>I Råstofplanen er der udpeget råstofgraveområder, hvor ansøgere kan forvente at få indvindingstilladelser. Alle de udlagte råstofgraveområder skal beskyttes mod ændringer af arealanvendelsen, som kan forhindre eller være til gene for en fremtidig råstofindvinding.</p> <p>Inden for graveområderne kan det forventes, at der på visse vilkår vil blive givet tilladelse til indvinding af råstoffer, når der er behov for materialerne.</p> <p>Der kan dog være forhindringer i form af lokale infrastrukturanlæg og beskyttelsesinteresser.</p> <p>Graveområderne vil blive revideret hvert 4 år eller gennem tillæg til råstofplanen – jf. faktaboks 2.</p>	<p>Regionsrådet skal i henhold til råstofloven udføre en kortlægning af og efter råstofforekomster på landjorden. Derfor udlægges en række råstofinteresseområder. I disse områder er der - vurderet ud fra kendskabet til geologien - en vis sandsynlighed for at finde egnede forekomster.</p> <p>I løbet af planperioden agter Regionsrådet i samarbejde med råstof erhvervet og lodsejerne at undersøge disse områder nærmere. Denne nærmere undersøgelse vil – sammen med en vurdering af øvrige planmæssige forhold - herefter afgøre om de pågældende arealer senere bliver udlagt til råstofgraveområder.</p> <p>Områderne må ikke tages i brug til formål, som kan forhindre eller være til gene for en fremtidig udnyttelse af eventuelle forekomster. Herudover er der ikke knyttet retsvirkning til disse områder.</p>

Udpegningen af råstofgraveområder sker hovedsagelig på baggrund af den kortlægning, de tidligere amter har foretaget. Kortlægning omfatter både råstoffernes omfang og kvalitet; men der er store forskelle på det aktuelle vidensniveau.

Region Midtjylland er allerede i gang med at forbedre viden om de tilgængelige ressourcer, så der kan udarbejdes en samlet opgørelse over reserverne i Regionen. En opgave som regionen også i fremtiden prioriterer højt.

Overvejelser omkring til- og frakørsel til et graveområde har – i overensstemmelse med ønsker fra flere kommuner – også haft indflydelse på om et areal er blevet udpeget som råstofgraveområde eller ej.

2. Øvrige områder

Uden for råstofgraveområderne kan der i ganske særlige tilfælde gives råstof tilladelse. Mulighederne for at åbne nye mindre grave uden for råstofgraveområderne er således begrænsede, og vil i hvert enkelt tilfælde kræve en særlig begrundelse.

Det kunne være tilfælde, hvor der er særlige samfundsøkonomiske hensyn, eller hvis der findes råstoffer til særlige formål, som ikke kan tilgodeses indenfor råstofgraveområder. F.eks. hvis der søges om indvinding af et sjældent eller værdifuldt råstof, kortvarig indvinding i forbindelse med større vejprojekter eller andre definerede anlægsprojekter.

Endvidere kan der i enkelte tilfælde blive tale om at give indvindingstilladelse til indehaveren af en anmeldt ret – jf. retningslinie 3 og 9, samt i overensstemmelse med Naturklagenævnets præcedens.

3. Administrationsområde Glatved

Retningslinien er direkte overført fra Regionplan 2005 for Århus Amt. Baggrunden for retningslinien er der redegjort for i Regionplanen: Der findes en stor koncentration af råstofgrave i området Rosmus-Balle-Glatved Strand, hvor der i mere end 60 år har været en meget aktiv råstofindvinding. Ved råstoflovens indførelse i 1972 blev der godkendt fortsat gravning på væsentlige arealer i området (Jf. retningslinie 2 og 9 og kapitel 10 om anmeldte arealer). Der foregår således en betydelig råstofindvinding. Da der også er væsentlige, landskabelige interesser og bymæssige bebyggelser, og da det skønnes, at materialerne vil være udnyttet inden for en overskuelig fremtid, findes det ikke hensigtsmæssig at udlægge området som råstofgraveområde.

I stedet vil kommunalbestyrelserne i Syddjurs Kommune og Norddjurs Kommune, under hensyn tagen til øvrige interesser i det åbne land, tage konkret stilling til enkeltansøgninger om råstofindvinding i området.

Regionsrådet vil i løbet af planperioden tage initiativ til - i samarbejde med Syddjurs Kommune og Norddjurs Kommune – at der udarbejdes en opdateret registrering af området og en efterfølgende planlægning.

4. Tilgængelighed

Ved planlægning af byudvikling eller anden arealanvendelse i det åbne land skal eventuelle råstofforekomster undersøges nærmere, hvorefter regionen vil tage stilling til om råstofferne skal udnyttes før arealerne beslaglægges til andre formål.

Udgangspunktet er, at råstoffressourcerne skal udnyttes, før arealerne kan tages i brug til andre formål, som varigt kan forhindre eller besværliggøre senere råstofindvinding - f.eks. byudvikling.

Bestemmelserne om ressourcebeskyttelse har til formål at sikre en optimal udnyttelse af råstofferne i overensstemmelse med regionens strategi for en bæredygtig råstofindvinding.

5. Udnyttelsesgrad

Indvindingen af råstoffer skal foregå på en bæredygtig måde. Når en råstofgrav er åbnet, bør forekomsten i det pågældende areal udnyttes fuldt ud, med mindre der er særlige forhold, som forhindrer dette eller taler afgørende imod det.

Det vil bl.a. sige, at der skal graves gennem skel, når to graveområder støder op til hinanden og at råstofferne udnyttes under grundvand hvor det er muligt, så der ikke efterlades små forekomster som det ikke vil være rentabelt at udnytte på et senere tidspunkt. Derudover kan der ske omlægning af mindre veje i råstofgraveområderne.

6. Genbrug

Råstofferne i jorden gendannes ikke. Det er derfor af stor betydning, at der økonomiseres med ressourcerne, og at f.eks. genbrugeligt bygningsaffald i videst muligt omfang erstatter naturlige råstoffer. Derfor kan der i visse tilfælde etableres anlæg til nedkrusning af genbrugsmaterialer og anlæg til stenknusning i forbindelse med en råstofgrav. Oplag og nedknusning kræver dog særskilt godkendelse.

7. Efterbehandling

Indvinding og efterbehandling skal tilrettelægges sådan, at den aktive gravning ikke bliver større end nødvendigt og således, at råstofudnyttelsen så vidt muligt kan bidrage til fremme af ønskværdige tilstande i det åbne land.

Risiko for forurening af grundvandet kan minimeres gennem etablering af sikre oplag af olie og andre kemikalier samt ved forbud mod deponering af jord og affald i råstofgrave. Der er et generelt forbud mod deponering af jord råstofgrave, og der kan kun dispenseres hvis der ikke

er risiko for forurening af grundvandet (jf. jordforureningslovens §52). Den største forureningsrisiko ligger derfor i den efterfølgende arealanvendelse, bl.a. ved brug af pesticider og gødning til landbrug.

Kommunalbestyrelsen kan i forbindelse med godkendelsen af en efterbehandlingsplan stille vilkår ikke alene om graveområdet tilstand efter endt gravning, men også om arealernes efterfølgende benyttelse og drift - f.eks. i form af forbud mod brug af kunstgødning eller pesticider.

Ved indvinding af sand, grus og sten fjernes ofte overjord, som typisk er moræneler.

Lerlag beskytter grundvandet mod forurening bl.a. fra landbrugsarealer. Når overjorden fjernes, bliver det beskyttende lag mindre, Det betyder at grundvandet er mere sårbart over for forurening i form af olieudslip, affaldsdeponering, pesticider og nitrat.

Landbrugspligtige arealer efterbehandles normalt til jordbrugsmæssig drift, men på større eller mindre dele af arealerne er efterbehandling til naturformål - f.eks. ikke-efterbehandlede skrænter til gavn for digesvaler - ofte mere ønskeligt. Endvidere kan der ved råstofgravning afdækkes geologisk interessante profiler. I visse tilfælde bør bevaring af geologiske profiler tilstræbes.

I råstofgrave er der gode muligheder for at skabe nye natur- og fritidsområder gennem en planlægning af den fremtidige arealanvendelse og udformning af det fremtidige landskab. Efterbehandling af råstofgrave til naturformål og etablering af erstatningsbiotoper for naturbeskyttelseslovens §3-beskyttede områder kan bidrage til udvikling af de biologiske korridorer.

Regionen ønsker at fremme adgangen til efterbehandlede arealer. På gravearealer der efterbehandles til natur- og fritidsformål samt søer, kan der som vilkår for indvindingstilladelsen stilles krav om adgang for offentligheden af nærmere bestemte stiforløb, der tinglyses på ejendommen eller fastlægges gennem lokalplanlægning. Vilkårene tinglyses med kommunen som påtaleberettiget.

8. Fyldjord

For at beskytte grundvandet mod forurening har der siden 1997 været forbudt mod at tilføre jord til grusgrave og andre råstofgrave. Forbuddet mod tilførsel af jord til råstofgrave gælder såvel forurenede som uforurenede jord. Det som i daglig tale kaldes råjord eller fyldjord, og som antages at være ren. Forbuddet er nu indarbejdet i jordforureningsloven, jf. lovens § 52. Forbuddet mod tilførsel af jord til råstofgrave omfatter den fyldjord, som tilføres råstofgraven udefra. Det muldrag og den overjord, der afgraves på det aktuelle graveareal, og som normalt indgår i efterbehandlingen af råstofgraven, må fortsat anvendes som opfyldning og som almindelig ny jordoverflade i forbindelse med efterbehandlingen af det pågældende graveareal. Regionsrådet har mulighed for at dispensere fra forbudet, hvis der er en samfundsmæssig begrundelse for det, og hvis der ikke er risiko for forurening af grundvand.

Fra amternes tid, er der i regionplanerne (nu landsplandirektiver) bl.a. udpeget **O**mråder med **S**ærlige **D**rikkevands-interesser (OSD), der skal beskyttes af hensyn til den nuværende og fremtidige drikkevandsforsyning.

Der må derfor - som udgangspunkt - ikke tilføres fyldjord eller andet i råstofgrave, hvis arealet ligger i (OSD), indvindingsoplåde for vandværker og 300 m beskyttelseszoner for vandværksboringer eller hvor drikkevandsforsyningen i øvrigt er sårbare.

Der er regionsrådet, der skal træffe afgørelse om eventuel dispensation.

Regionsrådet er tilsynsmyndighed med dispensationer givet efter § 52.

9. Interesseafvejning

Begrundelsen for at tillade råstofindvinding er primært den samfundsmæssige interesse i en forsyning med råstoffer. Regionsrådet prioriterer dog en stabil og langsigtet forsyning til regionens råstofforarbejdende virksomheder højt.

Det indgår også i afvejningen, at transportafstanden for de tunge sand-, grus- og stenmaterialer til byggeri og anlægsvirksomhed i regionen bliver så kort som mulig.

Derudover kan kommunerne stille krav om særlige tilkørselsveje til råstofgrave over tilstødende ejendomme og om nødvendigt ekspropriere til vejadgang med hjemmel i råstofloven eller planloven.

Det åbne brud i råstofgrave skal begrænses mest muligt i udstrækning og afskærmes fra omgivelserne med jordvolde, beplantning m.v.

Indvinding skal altid ske i en afvejning med andre interesser: miljø, vandforsyning, arkæologi og kulturhistorie, naturværdier, landskabelige værdier, jordbrugsmæssige interesser m.m. Der kan i samarbejde med både råstofindvinderne, interesseorganisationer, borgergrupper og kommunerne dannes følgegrupper for de enkelte graveområder i takt med behovet herfor. Det kunne f.eks. være samarbejde om efterbehandlingsplaner/-strategier eller partnerskabsprojekter om rekreative områder. Der kan i disse planer fastsættes nærmere retningslinjer for arealernes udnyttelse og efterbehandling. Når disse planerne er udarbejdet, vil de danne grundlag for administrationen af ansøgninger om råstofindvinding.

Der skal altid udføres en (**V**urdering af **V**irkningerne på **M**iljøet) VVM-screening. I visse tilfælde kræves en VVM-redegørelse, før kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om, hvorvidt der skal gives indvindingstilladelse.

10. Anmeldte rettigheder

Begrebet "en anmeldt rettighed" stammer fra den første råstoflov fra 1972, hvor det blev bestemt, at eksisterende og påtænkte indvindinger ikke skulle have en særlig tilladelse, hvis de blev anmeldt til og godkendt af amtsrådet. Råstofloven blev senere ændret, således at de anmeldte rettigheder for sand, grus og sten udløb i 1988.

For ler, moler, kalk og tørv har indehaveren af "en anmeldt ret" frem til 2028 som udgangspunkt krav på at få en gravetilladelse, hvis der søges herom. Hvis tilladelse nægtes, kan indehaveren eventuelt få erstatning.

(Jf. retningslinie 2 og 3 og kapitel 10 om anmeldte arealer)

11. Kommuneplanen

Råstofplanens arealreservationer til råstofgraveområder og råstofinteresseområder skal indarbejdes og afspejles i kommunernes planlægning.

Udgangspunktet er, at råstofressourcerne skal udnyttes, før arealerne kan tages i brug til andre formål, som varigt kan forhindre eller besværliggøre senere råstofindvinding - f.eks. byudvikling.

Til gengæld skal grave- og efterbehandlingsplaner udformes under hensyn til eventuelle byudviklingsinteresser.

Kommunerne bør afklare, hvor overskudsjord fra bygge- og anlægsarbejder kan anvendes eller deponeres (Jf. retningslinie 8).

6. Virkeliggørelse

Det er primært det private erhvervsliv og lodsejerne, der skal virkeliggøre de muligheder, som råstofplanen giver for at indvinde råstoffer til bygge- og anlægsaktiviteter.

Derudover er det kommunernes opgave at sikre, at råstofindvindingen sker i en afvejning med modsatrettede interesser som miljø, natur, landskaber og kulturhistorie.

Det er regionrådets opgave og ansvar at foretage kortlægning af råstofforekomster og på den baggrund lave en råstofplan for regionen.

7. Råstofforbrug og behov

Råstofindvinding 1998 – 2006

I 2006 blev der gravet ca. 12 mio. m³ råstoffer i Region Midtjylland, hvilket svarer til næsten 10 m³ pr. indbygger.

Hvert år indberetter råstofindvinderne den samlede indvinding fordelt på anvendelseskategorier til Danmarks statistik.

Nedenstående tabel 1 viser 9 års indvinding fordelt på de nye kommuner.

KOMMUNE	Sand, grus og sten	Kalk og kridt	Kvarts sand	Ler	Mo-ler	Plastisk ler og Bentonit	Ukendt anvendelse – sand og granit	Total	%
Favrskov	3.509	0	0	17	0	0	2	3.528	4,1%
Hedensted	5.047	0	23	0	0	0	0	5.070	5,9%
Herning	6.990	0	32	0	0	0	1	7.023	8,2%
Holstebro	2.841	0	0	60	0	0	19	2.920	3,4%
Horsens	8.237	0	1.551	0	0	0	16	9.803	11,4%
Ikast-Brande	4.519	0	104	0	0	0	8	4.631	5,4%
Lemvig	3.033	0	0	0	0	0	0	3.033	3,5%
Norddjurs	5.371	9	0	205	0	0	22	5.607	6,5%
Randers	6.517	39	0	2	0	2.673	234	9.465	11,0%
Ringkøbing-Skjern	5.709	0	32	0	0	0	1	5.741	6,7%
Samsø	177	0	0	0	0	0	34	212	0,2%
Silkeborg	6.355	0	1.216	0	0	0	3	7.574	8,8%
Skanderborg	5.878	0	12	0	0	0	7	5.897	6,9%
Skive	1.628	346	0	93	862	0	34	2.964	3,5%
Struer	1.029	0	2	85	0	0	0	1.116	1,3%
Syddjurs	4.907	40	1	0	0	0	61	5.008	5,8%
Viborg	4.441	0	0	869	0	0	12	5.322	6,2%
Århus	889	0	0	0	0	0	0	890	1,0%
Total	77.076	435	2.973	1.332	862	2.673	453	85.804	100,0%

Tabel 1. Oversigt over de seneste 9 års indvundne råstofmængder fordelt på arten af råstof og de nye kommuner (1000 m³).

Af tabellen fremgår at, kommunerne Horsens, Randers og Silkeborg tegner sig samlet for ca. 1/3 af den samlede råstofindvinding i Region Midtjylland. Videre ses, at det er sand, grus og sten, som udgør langt den overvejende del af de indvundne råstoffer.

Med hensyn til anvendelsen af netop sand, grus og sten giver tabel 2 en oversigt over hvad disse materialer bliver brugt til. Det ses, at næsten 3/4 af det indvundne sand, grus og sten anvendes til anlægs- og vejmaterialer.

ANVENDELSE	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	TOTAL	%
Anden anvendelse - sand og granit	82	373	152	185	185	72	203	46	46	1345	2%
Anlægs- og vejmaterialer	4680	5691	5724	6280	7539	4993	6160	6917	8337	56321	73%
Asfaltmaterialer	263	201	276	206	157	194	197	206	235	1933	3%
Betontilslagsmaterialer	1824	1957	1979	1928	1982	1911	2084	1885	2025	17573	23%
Total	6849	8222	8130	8599	9863	7170	8643	9053	10643	77172	100%

Tabel 2. Den årlige indvinding af sand, grus og sten i Region Midtjylland fordelt på anvendelse i perioden 1998-2006 (1000 m³)

Sømaterialer m.v

Behovet for kvalitetsmaterialer kan tilgodeses gennem anvendelse af sømaterialer og importeret granit.

I perioden 1998 – 2006 er der indlosset ca. 4,5 mio. m³ kvalitetssand, grus og sten i regionens havne – jf. tabel 3.

Forbruget i Region Midtjylland på 4,5 mio. m³ svarer til 8% af det samlede forbrug af kvalitetsmaterialer i regionen.

Nedenstående tabel giver en oversigt over de kommuner hvor der forekommer indlosning af materiale. Fyldsand til sandfodring er ikke medtaget.

Kommune	1998-2006 (1000 m ³)
Hedensted	27
Horsens	276
Lemvig	2180
Norrdjurs	20
Odder	18
Randers	16
Samsø	3
Skive	66
Struer	3
Syddjurs	5
Århus	1934
I alt	4548

Tabel 3. Indlosset sand, grus og sten i regionens havne

Miljøministeriet har tilkendegivet at sømaterialer i højere grad kunne erstatte råstoffer på land. Umiddelbart har regionen ingen indflydelse på denne mulighed.

Det fremtidige behov for råstoffer

Det fremtidige behov for råstoffer afhænger af byggeriets udvikling i Region Midtjylland. Der findes ikke tilgængelige prognoser for det fremtidige byggeri ud over byggebranchens udsigter for de nærmeste to år. Som grundlag for det beregnede behov vælges derfor en fremskrivning af de seneste 9 års byggeri.

Vejdirektoratet har opgjort behovet for råstoffer til planlagte statsvejprojekter til ca. 8,4 mio. m³ sand, grus og sten.

Fordelingen er følgende;

- 1,9 mio. m³ til motortrafikvej Århus-Viborg,
- 2,4 mio. m³ til motortrafikvej Viborg-Skive-Thisted,
- 2,6 mio. m³ til motorvej Bording-Funder-Låsby
- 0,7 mio. m³. til mindre projekter ved Snebjerg, Sunds og Søften

De opgjorte mængder er baseret på, at der i gennemsnit skal anvendes 63.000 m³ sand og grus pr. km. motorvej og ca. 50.000 m³ pr. km. motortrafikvej - jf. tabel 4.

Materiale	pr. km 4-sporet motorvej	pr. km motortrafikvej
Stabilt grus	15.000 m ³	12.000 m ³
Bund- og opfyldningssand	48.000 m ³	38.000 m ³
Sand og grus i alt	63.000 m³	50.000 m³

Tabel 4: Fordeling af sand- og grus forbruget ved etablering af en 4-sporet motorvej / motortrafikvej.

Det fremtidige behov for råstoffer i planperioden beregnes som en fremskrivning af den gennemsnitlige årlige indvinding af sand, grus og sten samt ler de seneste 9 år. Hertil kommer sømaterialer og importerede grus- og stenmaterialer i regionens havne fratrukket eksporten af sand, grus og sten til udlandet.

ANVENDELSES_KLASSIFIKATION	TOTAL 1998 - 2006	Prognose 2008-2020	%
Fyldsand m.v. (fyldsand, bundsikring og uklassificerede materialer) m ³	30.496.208,00	40.661.611	36%
Kvalitetsmaterialer sand, grus og sten (stabilgrus, beton og asfaltmaterialer) m ³	50.101.879,00	66.802.505	59%
Losning af havmaterialer (sand, ral og sten, grus, grabsten og søsten mv.)	4.548.000	6.064.000	5%
I alt m³	85.146.087	113.528.116	100%

Tabel 5: Materialer indvundet i Region Midtjylland 1998-2006, samt prognose

De mere detaljerede beregninger til tabel 5 fremgår af tabel 6 og tabel 7.

Fyldsand m.v.

Fyldsand, bundsikringsmaterialer og uklassificerede materialer udgør 30 mio. m³ = 36 % af den samlede råstofindvinding i perioden 1998-2006. (Bundsikringsmaterialer kan dog ikke fremstilles af rene sandforekomster og det kan diskuteres om denne materialetype tilhører kategorien af kvalitetsmaterialer.)

KOMMUNE	Indvinding 1998-2006 (1000 m ³)	Indvinding %	Bygger i 1998-2006 (1000 m ²)	Byggeri 1998-2006 %	Teoretisk forbrug 1998-2006 (1000 m ³)	Teoretisk import /eksport 1998-2006 (1000 m ³)	Behovs prognose 2008-2019 (1000 m ³)
Favrskov	721	2,4%	851	3,8%	1.150	429	1.533
Hedensted	2.257	7,4%	1.130	5,0%	1.527	-730	2.036
Herning	5.718	18,8%	1.933	8,6%	2.612	-3.106	3.483
Holstebro	218	0,7%	1.414	6,3%	1.910	1.691	2.546
Horsens	3.835	12,6%	1.440	6,4%	1.946	-1.888	2.595
Ikast-Brande	2.953	9,7%	939	4,2%	1.269	-1.685	1.691
Lemvig	1.697	5,6%	518	2,3%	700	-997	934
Norrdjurs	806	2,6%	689	3,1%	931	125	1.241
Odder	0	0,0%	343	1,5%	464	464	618
Randers	1.320	4,3%	1.296	5,7%	1.751	430	2.334
Ringkøbing-Skjern	3.071	10,1%	2.080	9,2%	2.811	-260	3.748
Samsø	108	0,4%	100	0,4%	135	27	180
Silkeborg	1.840	6,0%	1.603	7,1%	2.166	326	2.887
Skanderborg	851	2,8%	1.085	4,8%	1.466	616	1.955
Skive	884	2,9%	1.157	5,1%	1.563	680	2.085
Struer	519	1,7%	353	1,6%	477	-41	636
Syddjurs	1.839	6,0%	781	3,5%	1.056	-784	1.407
Viborg	1.718	5,6%	1.899	8,4%	2.566	848	3.421
Århus	136	0,4%	2.954	13,1%	3.991	3.855	5.321
I alt	30.490	100,0%	22.567	100,0%	30.490	18.983	40.653

Tabel 6 Indvinding af fyldsand mv. i kommuner i region Midtjylland

I tabel 6 og 7 er forbruget i de enkelte kommuner opgjort ud fra oplysninger fra Danmarks Statistik om byggeriet i perioden 1998-2006. Det er antaget, at forbruget af sand, grus og sten knytter sig direkte til aktivitet i byggesektoren.

De enkelte kommuners andel af den samlede byggeri i regionen anvendes således til at beregne den pågældende kommunes forbrugsandel af den samlede råstofproduktion i regionen. Over og underskud i kommunen kan beregnes ved at trække de indvundne mængder i kommunen fra det beregnede forbrug. Behovsprognosen for perioden 2008-2019 er beregnet ved en lineær fremskrivning af byggeriet i perioden 1998-2006.

Ressourceopgørelsen for de nuværende graveområder viser at der samlet set teoretisk er "flyttet" 19 mio. m³ fyldsand mv. mellem kommunerne (ud fra den tilnærmede antagelse, at alt gravet materiale i regionen anvendes indenfor regionen).

Specielt Århus Kommune har en stor import af materialer.

Holstebro har også en relativ stor import. Herning, Horsens, Ikast-Brande og Lemvig har netto-eksport af fyldsand mv.

Den samme opgørelse er i tabel 7 givet for sand, grus og sten kvalitetsprodukter.

Kvalitetsmaterialer sand, grus og sten

Kvalitetsmaterialer omfatter stabilgrus, beton og asfaltmaterialer.

Sømaterialer og importeret granit m.v. kategoriseres som kvalitetsmaterialer, idet fyldsand fra søterritoriet ikke er medtaget.

Kvalitetsmaterialer på land udgør ca. 50 mio. m³ = 59 % af den samlede råstofindvinding i perioden 1998-2006.

Kvalitetsmaterialer omfatter i grove træk 50 % grus/sten og 50% sand.

KOMMUNE	Indvinding 1998- 2006 (1000 m ³)	Indvinding %	Byggeri 1998- 2006 (1000 m ²)	Byggeri 1998- 2006 %	Teoretisk forbrug 1998-2006 (1000 m ³)	Teoretisk import/eksport 1998-2006 (1000 m ³)	Behovs prognose 2008-2019 (1000 m ³)
Favrskov	2790	5,6%	851	3,8%	1.869	-921	2.492
Hedensted	2813	5,7%	1.130	5,0%	2.483	-331	3.310
Herning	1306	2,6%	1.933	8,6%	4.247	2.942	5.663
Holstebro	2642	5,3%	1.414	6,3%	3.105	464	4.140
Horsens	5969	12,0%	1.440	6,4%	3.164	-2.805	4.219
Ikast- Brande	1678	3,4%	939	4,2%	2.063	385	2.750
Lemvig	1335	2,7%	518	2,3%	1.138	-197	1.518
Norddjurs	4586	9,3%	689	3,1%	1.514	-3.072	2.018
Odder	0	0,0%	343	1,5%	754	754	1.005
Randers	5430	11,0%	1.296	5,7%	2.847	-2.584	3.795
Ringkøbing- Skjern	2670	5,4%	2.080	9,2%	4.570	1.901	6.094
Samsø	104	0,2%	100	0,4%	219	115	292
Silkeborg	5734	11,6%	1.603	7,1%	3.521	-2.213	4.695
Skanderborg	5046	10,2%	1.085	4,8%	2.384	-2.662	3.179
Skive	340	0,7%	1.157	5,1%	2.542	2.202	3.389
Struer	512	1,0%	353	1,6%	776	264	1.035
Syddjurs	3129	6,3%	781	3,5%	1.716	-1.413	2.288
Viborg	2735	5,5%	1.899	8,4%	4.172	1.437	5.563
Århus	754	1,5%	2.954	13,1%	6.489	5.735	8.652
I alt	49574	100,0%	22.567	100,0%	49.574	32.395	66.099

Tabel 7 Indvinding af sand, grus og sten kvalitetsprodukter og behovsprognose

Det samlede behov for fyldsand mv. og sand/sten/grus i regionen skønnes således at være 113 mio. m³ i de næste 12 år.

Heraf skal 107 mio. m³ indvindes i regionens grusgrave og 6 mio. m³ forudsættes fortsat ind-
lossen i regionens havne.

Genbrug af knuste nedrivningsmaterialer forventes at ligge konstant på 7 % af det samlede forbrug. Oparbejdning af genbrugsmaterialer forventes at følge byggeriets fordeling og vil derfor ikke have væsentlig betydning for den valgte indvindingsstruktur.

8. Vurdering af reserver/ressourcer for de enkelte råstoffer.

Det er vigtigt at skelne mellem råstofreserver og råstofressourcer.

En **reserve** defineres som undersøgt/kortlagt areal, hvor der er givet en råstofindvindingstilladelse. Dvs. forekomsten kan udnyttes her og nu.

En **ressource** er en råstofforekomst der er undersøgt/kortlagt mere eller mindre grundig; men hvor der ikke foreligger en indvindingstilladelse. Andre interesser kan forhindre, at en ressource ikke bliver til en reserve, f.eks. natur-, miljø- og fredningsinteresser eller arealet beslaglægges til byudvikling.

Med andre ord, kan man sige, at først når en forretningsmæssig indvinding kan etableres og den/de nødvendige tilladelser er tildelt, kan man sætte lighedstegn mellem ressource og reserve.

Da det er sand, grus og sten der udgør mere en 90% af de opgravede råstoffer i Region Midtjylland, og det samtidig er det disse råstoffer, der er størst efterspørgsel på, er tyngden m.h.t. analyser og vurdering af reserver lagt på disse råstoffer.

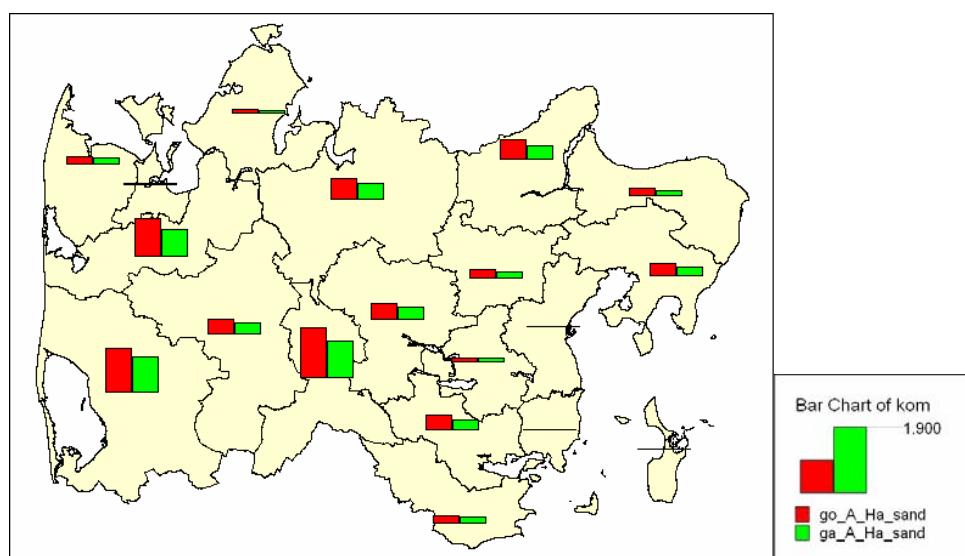
Sand, grus og sten:

Figur 1 viser arealerne for de eksisterende råstofgraveområder i regionen fordelt på kommuner.

Alle graveområderne er opdelt i graveafsnit. Graveafsnittene omfatter den del af arealerne der reelt kan udnyttes, hvis man tager hensyn til infrastruktur (veje, bygninger mv.) og overholdelse af afstandskrav til fortidsminder. Når arealerne af graveafsnittene udregnes, reduceres arealerne af graveområderne med i gennemsnit 23 %.

I regionen forekommer der også råstofindvinding udenfor udlagte råstofgraveområder. Denne indvinding indgår ikke i de arealer der er beregnet i dette afsnit. Regionen foreslår i denne plan, at ændre status for disse grave, således at alle grave fremtidigt vil være beliggende i et råstofgraveområde.

Af figuren ses også, at det er den østlige del af regionen der har de færreste arealer udlagt til indvinding efter sand, grus og sten.

Figur 1. Arealer af udlagte graveområder for sand, grus og sten, og hvor stor en del der reelt kan udnyttes.

I tabel 8 er arealerne fra figur 1 vist. Samlet i Region Midtjylland er der udlagt ca. 10.000 ha til råstofgraveområder.

Når arealer indenfor områderne, hvorpå der ikke kan graves rækkes fra, er der ca. 7.755 ha til rådighed for råstofindvinding (graveafsnit). I hovedparten af de udlagte råstofgraveområder findes der aktive grave. Arealet indenfor råstofgraveområderne, hvorpå der foregår råstofindvinding er ikke opgjort endnu.

I tabel 8 er kommunerne sorteret efter samlet areal af graveafsnit. Det fremgår, at 55 % af de samlede udlagte arealer ligger i 4 kommuner.

Ny kommune	Graveområder (Ha)	Graveafsnit (Ha)	Andel af graveområder	Andel af graveafsnit	Graveafsnit Kumuleret %
Ikast-Brande	1809,77	1353,89	17,8%	17,5%	17,5%
Ringkøbing-Skjern	1562,54	1273,43	15,4%	16,4%	33,9%
Holstebro	1362,01	1008,89	13,4%	13,0%	46,9%
Viborg	762,84	616,94	7,5%	8,0%	54,8%
Randers	711,59	526,69	7,0%	6,8%	61,6%
Silkeborg	623	470	6,1%	6,1%	67,7%
Herning	566,89	445,2	5,6%	5,7%	73,4%
Horsens	550,75	393,92	5,4%	5,1%	78,5%
Syddjurs	470,57	371,45	4,6%	4,8%	83,3%
Favrskov	346,82	245,43	3,4%	3,2%	86,5%
Hedensted	329,96	238,98	3,3%	3,1%	89,5%
Lemvig	323,68	230,37	3,2%	3,0%	92,5%
Norddjurs	287,43	213,9	2,8%	2,8%	95,3%
Skanderborg	174,17	152,09	1,7%	2,0%	97,2%
Skive	165,8	125,58	1,6%	1,6%	98,9%
Struer	82,11	74,32	0,8%	1,0%	99,8%
Århus	14,9	14,17	0,1%	0,2%	100,0%
Odder	0	0	0,0%	0,0%	100,0%
Samsø	0	0	0,0%	0,0%	100,0%
I alt	10145	7755	100,0%	100,0%	

Tabel 8. Oversigt over arealer af graveområder og graveafsnit i kommuner i region Midtjylland. Tabellen omfatter kun graveområder med råstoffypen sand, grus og sten

I relation til de viste tabeller kan der konkluderes følgende:

- Det største behov for råstoffer i regionen findes i Århus Kommune. Kommunen har kun 0,1 % af de udlagte graveområder i regionen, og derfor baseres råstofforbruget næsten udelukkende på importerede materialer
- Herning Kommune er den største eksportør af sand, grus og sten materialer i regionen. 19 % af regionens forbrug dækkes af indvinding i Herning Kommune, kommunen selv bruger ca. halvdelen heraf.
- På trods af at 30 % af arealet af regionens graveområder ligger i Ringkøbing-Skjern og Holstebro kommuner har disse kommuner en teoretisk netto-import af råstoffer.

Det samlede behov for fyldsand mv. og sand/sten/grus i regionen skønnes at være 113 mio. m³ i de næste 12 år – jf. tabel 5.

Ler: Her er det vigtigt at skelne mellem gulbrændende ler og rødbrændende ler. For begge typer er der ressourcemæssigt ingen problemer i forhold til den årlige indvindingsmængde på ca. 180.000 m³, der fordeler sig med ca. 40.000 m³ gulbrændende og 140.000 m³ rødbrændende. Der er rigelige reserver af gulbrændende ler, hvorimod der er ca. til 1 planperiode (dvs. 12 år) af rødbrændende ler. Der er dog udlagt flere nye råstofgraveområder og derudover flere råstofinteresseområder, således at der vil være mulighed for at klare efterspørgslen, også ud over planperioden.

Plastisk ler: Ressourcemæssigt er der formentlig ingen problemer i forhold til den årlige indvindingsmængde (godt 400.000 m³). Regionens råstofgrav findes på grænsen mellem Favrskov og Randers kommuner ved Ølst/Hinge. Reservemæssigt er vurderes behovet for en planperiode at være dækket. Der er udlagt et råstofinteresseområde i umiddelbar nærhed. En kort- og planlægning skal afgøre om hele eller dele af det foreslåede råstofinteresseområde skal udlægges som fremtidig råstofgraveområde.

Bentonit: Der har ikke tidligere været indvundet bentonit i regionen. Der er nu udlagt et råstofgraveområde ved Støvring og et råstofinteresseområde ved Dronningborg, begge i Randers Kommune. Råstofgraveområdet ved Støvring indeholder en ressource på mere end 1 mio. m³ bentonit og med en forventet årlig indvinding på ca. 25.000 m³ er kan behovet dækkes i flere planperioder.

Moler: Ressourcemæssigt er der ingen problemer i forhold til den årlige indvindingsmængde på små 100.000 dvs. 12 år) - jf. kort 19B i Viborg Amts Regionplan 2005. Regionens aktive molergrave findes på Fur i Skive Kommune. Reservemæssigt er der - med forventede tilladelser fra kommunen i 2008 – tilstrækkelig til en planperiode.

Kalk/kridt: Ressourcemæssigt er der ingen problemer i forhold til den årlige indvindingsmængde (ca 45.000 m³). Regionens to kalkgrave findes i Skive- og i Randers Kommune.

Reservemæssigt er der ikke problemer i kalkgraven ved Batum i Skive Kommune. Reserverne i kalkgraven ved Dalbyover i Randers Kommune er til mindre end 1 planperiode, hvorfor der er udlagt et råstofinteresseområde i nærheden. En kort- og planlægning skal inden revision af råstofplanen om 4 år afgøre om hele eller dele af arealet skal udlægges som fremtidig råstofgraveområde.

Tørv: Ressourcemæssigt er der ingen problemer i forhold til den årlige indvindingsmængde (godt 40.000 m³). Regionens to tørvegrave findes ved Pårup i Ikast Brande Kommune og i Fuglsø Mose i Norddjurs Kommune. I Fuglsø Mose indvindes ca. 98 % af produktionen. Regionen påtænker ikke at udlægge nye graveområder til spagnum ud over de eksisterende arealer med indvindingstilladelse, samt hvad der måtte være af anmeldte rettigheder.

9. Kortlægningsstrategi og andre opgaver frem til næste råstofplan

Der lægges med denne plan op til at råstofplanen skal revideres om 4 år, med den begrundelse, at denne plan er et 1. generations planforslag, og bærer præg af, at regionsrådet alene har haft godt et års tid til at udarbejde Råstofplan 2008.

I den kommende periode er der en række opgaver for regionen at løse:

- Der skal udføres kortlægning for råstoffer. Primært inden for de udpegede råstofinteresseområder. Råstofinteresseområderne fremgår af kortene i bilag 1. Prioriteringen vil dels afhænge af behovet for råstoffer i det pågældende område, dels om andre kræver (f.eks. byudviklingsplaner), at et areal bliver undersøgt for råstoffer og efterfølgende evt. også bliver udnyttet. Det vil være oplagt, at der i relevant omfang samarbejdes med kommunerne og erhvervet i forbindelse med dette arbejde.
- Regionen vil forsøge at få kortlagt hvor der er mangel på forskellige kvaliteter så forsyningen også på kvalitets niveau kan holdes så lokalt som muligt
- Regionen vil, evt. i samarbejde med vejdirektoratet, kigge på om der er nok lokale ressourcer til de statsvejprojekter som der allerede er projekteret.
- Regionen vil forsætte den allerede igangværende opgave i at få sammenlagt data fra de tidligere amter således at der skabes et styringsværktøj med henblik på løbende at kunne vurdere a) dels restreserverne indenfor de arealer, hvor der er givet indvindingstilladelse, b) dels restressourcerne indenfor de udlagte graveområder.
- Nye fremtidige råstofgraveområder skal fastlægges på grundlag det vurdere og beregnede behov, den valgte fremtidige indvindingstruktur og en undersøgelse af reserverne og ressourcerne i de eksisterende graveområder.
- Regionen vil i samarbejde med kommunerne og erhvervet få færdig redigeret og opdateret beskrivelserne til de enkelte råstofgraveområder – jf. planens kortbilag.

Såfremt der opstår behov for udlæg af nye graveområder inden den reviderede råstofplan foreligger om 4 år, kan det ske gennem tillæg til råstofplanen. Tillæg udarbejdes efter samme bestemmelser som råstofplanen – jf. faktaboks 2.

Undersøgelse efter sand, grus og sten.

10. Anmeldte rettigheder

Faktaboks 5

Om „anmeldte rettigheder“

Begrebet "en anmeldt rettighed" stammer fra den første råstoflov fra 1972. Igennem lovgivning sidst i 60`erne og i 70`erne begrænsedes grundejernes frie ret til at grave råstoffer på deres ejendom. Det blev dog i 1972 fastlagt, at eksisterende indvinding ikke skulle have en særlig tilladelse, hvis der skete en anmeldelse til amtsrådet om igangværende eller påtænkt indvinding.

Det blev bestemt i 1977, at disse anmeldte rettigheder for bl.a. moler ville udløbe efter 25 år, den 30. juni 2003. Indehaveren af den anmeldte ret kan dog forinden søge om fortsat indvindingstilladelse hos amtsrådet, eller meddele amtsrådet, at retten til indvinding ønskes bevaret indtil 2028.

Det sidste i henhold til en lovændring i 2002. Hvis tilladelse nægtes (både af Kommunalbestyrelse og Naturklagenævnet), kan ejeren via en domstolsafgørelse kræve erstatning, som i givet fald skal udredes af Miljøministeriet. Det sidste i henhold til en lovændring i 2002. Hvis tilladelse nægtes (både af Kommunalbestyrelse og Naturklagenævnet), kan ejeren via en domstolsafgørelse kræve erstatning, som i givet fald skal udredes af Miljøministeriet.

Forhistorie

Med Danmarks medlemskab af EF pr. 1. oktober 1972 trådte samtidig loven om "udnyttelse af sten, grus og andre naturforekomster" i kraft. Det var ingen tilfældighed og loven var således en følge af medlemskabet. Fra Folketingets side ville man sikre sig, at råstofindvinding blev et anliggende for de offentlige myndigheder. Disse skulle give tilladelse på nærmere vilkår eller beskytte de dele af landskabet, hvor man ikke ønskede råstofindvinding. Råstofindustriens interesser og investeringer blev sikret ved, at man kunne fortsætte, hvor man lovligt var i gang. Derudover kunne man anmelde sine rettigheder, dvs. arealer som var købt eller tinglyst med henblik en senere indvinding, til amtsrådet som råstofmyndighed.

Den første egentlige råstoflov blev vedtaget i 1977 med ikrafttræden pr. 1. juli 1978. I denne lov beskrives for første gang råstofkortlægning og planlægning. Amtsrådene skulle altså nu ikke blot være modtagere af ansøgninger om råstofindvinding, men skabe en aktiv kortlægning og planlægning, således at udnyttelsen af råstoffer skulle ske ud fra en samfundsmæssig helhedsvurdering. Endvidere gjorde denne lov op med 1972-loven om de anmeldte rettigheder. De rettigheder råstofindustrien havde anmeldt efter 1972-loven udløb efter en 10 årig periode – dvs. i 1988 - for sand, grus og sten. For andre råstoffer, f.eks. kalk, ler og moler efter 25 år – dvs. 2003. Eventuelle erstatningskrav, hvis myndighederne efter periodens udløb nægtede en fortsættelse, blev henvist til grundlovens § 73 (om ejendomsrettens ukrænkelighed).

Ved en lovændring i 2002 blev det dog vedtaget, at en indehaver af en ikke-udnyttet ret til indvinding af andre råstoffer end sand, grus og sten kunne inden den 1. juli 2003 meddele amtsrådet, at retten til indvinding ønskedes bevaret. Herved forlængedes retten til indvinding i yderligere 25 år, dvs. indtil den 1. juli 2028. Dette gælder således for ler, moler, kalk og flint samt tørv/spagnum.

På skema 1 er en kommuneopdelte oversigt over på hvilke matrikler der er meddelt en forlængelse af den anmeldte rettigheder.

Oversigt over anmeldte rettigheder, der er forlænget til den 1. juli 2028:

Kommune	Matrikel og ejerlav	Råstof	(Amts) jour. nr.
Norrdjurs	5c, 14a,28a og 28b, Glatved by, Hoed	Kalk og flint	8-70-32-707-1-03
Norrdjurs	8g, Glatved by, Hoed	Kalk og flint	8-70-32-707-2-03
Norrdjurs	2a og 5a, Glatved by, Hoed	Kalk og flint	8-70-32-707-3-03
Norrdjurs	3g, Glatved by, Hoed	Kalk og flint	8-70-32-707-4-03
Norrdjurs	8d, Glatved by, Hoed	Kalk og flint	8-70-32-707-5-03
Norrdjurs	11b,12a,16b,24b,25a og 26a, Glatved by, Hoed	Kalk og flint	8-70-32-707-6-03
Norrdjurs	11a, 11c og 24c, Glatved by, Hoed	Kalk og flint	8-70-32-707-7-03
Norrdjurs	2b, 2c,2d og 10d, Glatved by, Hoed	Kalk og flint	8-70-32-707-8-03
Norrdjurs	7b, 120b og 27a, Glatved by, Hoed	Kalk og flint	8-70-32-707-9-03
Norrdjurs	1ah, Ramten Hede, Ørum m.fl., 13a, Løvenholm Hgd., Gjesing m.fl. 18b m.fl. Tustrup by, Nørager	Sphagnum	8-70-32-735-1-03
Skive	24b, 41b, 42o, 155 og 156, Fur Præstegård, Fur	Moler	8-70-3-783-3-03
Skive	30ø, Fur Præstegård, Fur	Moler	8-70-3-783-4-03
Skive	178a, Fur Præstegård, Fur	Moler	8-70-3-783-5-03
Skive	177a, Fur Præstegård, Fur	Moler	8-70-3-783-6-03
Skive	38e og 38f, Fur Præstegård, Fur	Moler	8-70-3-783-7-03
Skive	38g, 39d, 170a og 171d, Fur Præstegård, Fur	Moler	8-70-3-783-8-03
Skive	1ao og 1ax, Junget Hovedgård, Junget og 9b, 9p og 9r, Junget By, Junget	Moler	8-70-3-783-9-03
Skive	33o, Fur Præstegård, Fur	Moler	8-70-3-783-10-03
Skive	150b og 151a, Fur Præstegård, Fur	Moler	8-70-3-783-11-03
Skive	6p og 17r, Fur Præstegård, Fur	Moler	8-70-3-783-12-03
Skive	35d, Fur Præstegård, Fur	Moler	8-70-3-783-13-03
Skive	27r, 28m, 144a, 147a, 148a, 149 og 150a, Fur Præstegård, Fur	Moler	8-70-3-783-14-03
Skive	5aa, Fur Præstegård, Fur	Moler	8-70-3-783-15-03
Skive	4ai, 5d og 5f, Fur Præstegård, Fur	Moler	8-70-3-783-16-03
Skive	104f, Fur Præstegård, Fur	Moler	8-70-3-783-17-03
Skive	9g og 12l, Flovtrup By, Selde og 9q, Junget By, Junget	Moler	8-70-3-783-18-03
Skive	30u, Fur Præstegård, Fur	Moler	8-70-3-783-19-03
Skive	29o, Fur Præstegård, Fur	Moler	8-70-3-783-501-02
Syddjurs	2c, 6a, 6c og 5g Balle by, Rosmus	Kalk og flint	8-70-32-701-1-03
Syddjurs	16a, 16d og 17c Balle by, Rosmus	Kalk og flint	8-70-32-701-2-03
Syddjurs	2a,2d,2e,3a,4e,4f,7d,8a,15a,15b og 17 Balle by, Rosmus	Kalk og flint	8-70-32-701-3-03
Viborg	1a, Lundgård Hovedgård, Gammelstrup	Ler	8-70-3-763-501-02
Viborg	1ap, Lundgård Hovedgård, Gammelstrup	Ler	8-70-3-763-502-02
Viborg	2k og 5n, Årup By, Kvorning	Ler	8-70-3-789-506-02
Viborg	6k, Årup By, Kvorning	Ler	8-70-3-789-508-02
Viborg	4fu, Lille Asmild By, Asmild	Ler	8-70-3-791-500-02

Skema 1. Oversigt over anmeldte rettigheder.

11. Miljøvurdering

Faktaboks 6

§ 1. Lovens formål er at fremme en bæredygtig udvikling ved at sikre, at der foretages miljøvurdering af planer og programmer, hvis gennemførelse kan få væsentlig indvirkning på miljøet.

Stk. 2. Miljøvurderingen omfatter vurderingen af planers og programmers sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet, herunder den biologiske mangfoldighed, befolkningen, menneskers sundhed, fauna, flora, jordbund, vand, luft, klimatiske faktorer, materielle goder, landskab, kulturarv, herunder kirker og deres omgivelser samt arkitektonisk og arkæologisk arv, og det indbyrdes forhold mellem samtlige disse faktorer.

Indledningsvis resumeres Region Midtjyllands Agenda 21 strategi:

”Der er flere væsentlige elementer i bæredygtighed og bæredygtig udvikling, bl.a. disse tre:

- Det miljømæssige, hvor det handler om jord, vand og luft
- Det sociale og kulturelle, hvor det handler om mennesket
- Det økonomiske, hvor det handler om at prioritere, så der opnås størst mulige miljøeffekt i forhold til de givne ressourcer.

De enkelte elementer kan ses og bearbejdes hver for sig, men bæredygtighed forudsætter en balance mellem de tre elementer, så der i så stor udstrækning som muligt tages hensyn til dem alle.

Region Midtjylland har i sin første lokale Agenda 21-strategi valgt primært at koncentrere sig om det miljømæssige.

Regions Midtjyllands lokal Agenda 21-strategi indeholder regionsrådets politiske målsætninger for det fremtidige arbejde inden for disse indsatsområder:

- Mindskelse af miljøbelastningen
- Fremme af en bæredygtig regional udvikling
- Inddragelse af befolkningen og erhvervslivet i det lokale Agenda 21-arbejde
- Fremme af et samspil mellem beslutningerne vedrørende miljømæssige, trafikale, erhvervsmæssige, sociale, sundhedsmæssige, uddannelsesmæssige, kulturelle og økonomiske forhold.

Vision

Bæredygtig udvikling er et overordnet princip for udviklingen af Region Midtjylland.

Med den første Agenda 21-strategi vil Region Midtjylland markere, at regionen vil arbejde aktivt for et bedre lokalt og globalt miljø. Regionen vil agere – direkte eller indirekte – på en række områder, der har betydning for miljøet. Det er vigtigt, at bæredygtighed og miljøaspektet tages med, når de næste mange års udvikling skal planlægges.”

På Region Midtjyllands hjemmeside : www.rm.dk/via6361.html kan Region Midtjyllands Agenda 21 strategi ses i sin fulde udstrækning.

Faktaboks 7

§ 3. Når en myndighed i medfør af lovgivningen tilvejebringer følgende planer og programmer eller foretager ændringer deri, skal der udarbejdes en miljøvurdering:

- 1) Planer og programmer, som tilvejebringes inden for landbrug, skovbrug, fiskeri, energi, industri, transport, affaldshåndtering, vandforvaltning, telekommunikation, turisme, fysisk planlægning og arealanvendelse, og som fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til projekter, der er omfattet af bilag 3 og 4.
- 2) Andre planer og programmer, som kan påvirke et udpeget internationalt naturbeskyttelsesområde væsentligt.
- 3) Andre planer og programmer, som i øvrigt fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til projekter, som myndigheden vurderer kan få væsentlig indvirkning på miljøet.

Stk. 2. Hvis planer og programmer som nævnt i stk. 1, nr. 1, fastlægger anvendelsen af mindre områder på lokalt plan eller alene indeholder mindre ændringer i sådanne planer eller programmer, skal der kun gennemføres en miljøvurdering, hvis de må antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet.

Formål

Formålet med miljøvurdering af Råstofplanen er at gøre opmærksom på, hvilke konsekvenser det har at gennemføre Råstofplanen og hvilke afbødende foranstaltninger, man kan iværksætte for at imødegå de negative konsekvenser af planen, så der kan skabes grundlag for en fortsat vækst i en bæredygtig region.

Baggrund

Forslag til Råstofplan er – som tidligere nævnt - i høj grad baseret på Ringkøbing, Vejle, Viborg og Århus amters tidligere regionplanlægning for råstoffer (nu landsplandirektiver).

Forslagets retningslinjer er således hovedsagelig en redaktionel sammenskrivning af de tidligere amters retningslinjer.

Der er dog udpeget en række nye råstofgraveområder, men en stor del af de udpegede områder udgøres af arealer, hvor der er en igangværende råstofindvinding. Disse (små) råstofgrave har blot ikke tidligere været markeret som råstofgraveområder i amternes regionplaner. Så reelt er der kun i mindre omfang udlagt nye råstofgraveområder i forhold til de eksisterende råstofgrave og råstofgraveområder. Det er derfor alene disse råstofgraveområder, der kan betragtes som nye og er markeret som "nye" i dette forslag. Det betyder, at alle aktive råstofgrave i dette "Forslag til Råstofplan 2008", nu er med som råstofgraveområder, hvor disse områder i de gældende regionplaner ikke var vist, såfremt det drejede sig om mindre råstofgrave.

Dette betyder videre, at denne plan opererer med 155 råstofgraveområder, hvor der i de fire amters regionplaner er/var 94 (regionale) råstofgraveområder.

Det fremgår af loven – jf. faktaboks 7, at revision af eksisterende planer som hovedregel kun er ændringer i disse, der kræver en miljøvurdering, og kun hvis ændringerne vurderes at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet.

Region Midtjylland har dog vurderet, at planforslaget principielt er omfattet af krav om miljøvurdering, da der strikt fortolket kan argumenteres for, at der er tale om en ny plan, idet forslag til råstofplan baseres på fire selvstændige plangrundlag og en ny myndighed. Samtidig er det nu kommunerne, der giver gravetilladelser.

Omvendt medfører udgangspunktet i eksisterende planlægning, herunder overvejende i eksisterende områdeudlæg, at miljøvurderingens omfang er mere begrænset, end hvis der havde været tale om et egentligt nyt plangrundlag uden en forudgående planlægning.

Hovedformålet med råstofplanen er at sikre mulighed for en udnyttelse af råstofressourcen samtidig med, at der i overensstemmelse med råstoflovens § 3 varetages en lang række hensyn til bl.a. natur- og miljøbeskyttelse, byudvikling og infrastrukturanlæg mv. Ved sammenskrivningen af de fire tidligere regionplaner har Region Midtjylland tilstræbt at foretage en afbalanceret afvejning af de planlægningsmæssige hensyn, der fremgår af råstofloven.

Råstofplanen indgår ikke i direkte sammenhæng med øvrige planer og lign.; men det er vurderet at forslag til råstofplan ikke er i strid med arbejdet med bl.a. den regionale udviklingsplan, planlægningen efter miljømålsloven og bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder mv.

Da der efter loven skal laves en råstofplanlægning, er det ikke muligt at undlade at udarbejde en råstofplan. Der findes derfor ikke i bogstavelig forstand et 0-alternativ.

I denne miljørapport opfattes en uændret videreførelse af de fire tidligere regionplaner (landsplandirektiverne) som et sammenligningsgrundlag, altså en form for 0-alternativ.

Derudover er der udlagt en del nye råstofinteresseområder. Disse områder er ikke omfattet af miljøvurderingen, da der ikke er foretaget en afvejning af de interessekonflikter, der måtte være.

Strategi

Råstofindvinding er en irreversibel aktivitet, forstået på den måde at de naturgivne resurser ikke kan genskabes det pågældende sted. Det betyder at fremtidige generationer skal gøre brug af andre naturskabte forekomster eller importere råstoffer.

I Danmark genanvendes 90 % af de beton og teglmaterialer der nedbrydes. Det er en meget høj genanvendelsesprocent i forhold til andre lande. Når nedbrydningsmaterialer kun bidrager med ca. 7% af råstofforbruget beror det på, at der bygges meget mere end der nedrives, og at mange eksisterende bygninger renoveres og genbruges til nye formål.

Den hidtidige indvinding af råstoffer i regionen har kun i begrænset grad været udtryk for en bæredygtig udvikling. De kendte forekomster af flere typer af råstoffer er visse steder snart udtømt. For andre gælder det, at fortsat indvinding vil betyde landskabelige forringelser.

Indvinding og transport af råstoffer medfører et stort energiforbrug i form af olie og elektricitet, og dermed et stort bidrag til udledning af CO₂. En god lokal forsyning med råstoffer kan bidrage til at reducere behovet for transport.

De hensyn, som skal vurderes og afvejes imod hinanden ved regionsrådets udformning af råstofplanens retningslinjer for råstofindvinding, herunder udlæg af råstofgrave- og råstofinteresseområder fremgår af råstoflovens § 3 - jf. faktaboks 3.

De samme hensyn indgår også ved kommunernes afgørelse af, om en indvindingstilladelse skal meddeles, og i den forbindelse på hvilke vilkår en indvinding må foregå. For kommunerne vil afvejningen i § 3 dog også have betydning ved fastsættelse af vilkår i de meddelte tilladelser, hvis der søges om indvindingstilladelse på et område, der er udlagt som graveområde i råstofplanen.

Fig. 2. Råstoflovens § 3.

Da der således vil ske en slags dobbelttjek i forhold til råstoflovens § 3, har regionsrådet valgt at se på den samlede miljøvurdering, som arealudlæg til råstofgravning vil medføre. Vurderingen ser derfor på konsekvenserne af forskellige alternativer.

Strategi 0: Ingen ny planlægning. Der udlægges ikke nye råstofgraveområder (= 0-alternativet)

Strategi 1: Planlægning der udlægger en række større og mindre råstofgraveområder efter det mønster der til en vis grad har været tilfældet i de hidtidige amter.

Strategi 2: Planlægning der udlægger få og (meget) store råstofgraveområder.

Metode

Samtlige tre strategier er gennemgået i forhold til en liste over mulige påvirkninger. Nedenfor ses de emner, hvor det er vurderet, at der ville være en væsentlig positiv eller negativ miljømæssig konsekvens. Det bemærkes, at ved vurderingen er det billedet af en grusgrav, der har været fremherskende, idet 90 % af regionens råstoffer (sand/grus/sten) kommer fra grusgrave.

Fem emner er vurderet som væsentlige miljøkonsekvenser ved at grave råstoffer og derudover er muligheden for at realisere de tre strategier gennemgået:

- transport (energiforbrug og CO₂, men også vejslid)
- Økonomi (hovedsagelig prisen på råstof, men også indtjening og job)
- Landskabsændring (fjerne elementer fra landskab og natur)
- Landskabsdynamik (tilføjer elementer til landskabet og naturen, f.eks. en sø eller en skrænt)
- Gener for naboer (fysisk miljøpåvirkning fra støv, støj og tung trafik samt f.eks. irritation, økonomisk tab, klagesager, uvished)
- Strategiopfyldelse

Vurdering

Strategi 0 har

- en negativ konsekvens for energiforbruget ved transport og prisen på råstof på grund af længere transportafstande, da der med tiden bliver færre råstofgrave
- en negativ konsekvens for prisen på råstoffer, da der med tiden bliver færre råstofgrave, med mindre konkurrence på prisen til følge

- en positiv konsekvens for landskabsændringer, da der med tiden bliver færre råstofgrave
- en negativ konsekvens for landskabsdynamikken, da de med tiden færre råstofgrave ikke giver nye rekreative muligheder.
- en positiv konsekvens for gener for naboer, da der med tiden bliver færre råstofgrave
- en positiv vurdering af at strategien kan opfyldes, da den allerede eksisterer

Strategi 1 har

- en positiv konsekvens for energiforbruget og CO₂-udslip ved transport
- en positiv konsekvens for prisen på råstoffer, da den åbner adgang til flere råstofgrave, med større konkurrence på prisen til følge
- en negativ konsekvens for landskabsændringer, da der fortsat åbnes nye råstofgrave
- en positiv konsekvens for landskabsdynamikken, da samme råstofgrave åbner for bl.a. nye rekreative muligheder.
- en negativ konsekvens for gener for naboer, da der bliver flere råstofgrave
- en positiv vurdering af at strategien kan opfyldes, da den kan virkeliggøres

Strategi 2 har

- en negativ konsekvens for energiforbruget og CO₂-udslip ved transport
- en positiv konsekvens for prisen på råstoffer, da den kan åbne adgang til flere del-råstofgrave i de store graveområder, med større konkurrence på prisen til følge
- en betydende negativ konsekvens for landskabsændringer, da der fortsat åbnes nye råstofgrave
- en positiv konsekvens for landskabsdynamikken, da der åbnes for muligheden for at arbejde med rekreative muligheder af regional betydning.
- en neutral konsekvens for gener for naboer med de færre råstofgrave, men virkningen for de nærmest boende bliver også meget større
- en negativ vurdering af at strategien kan opfyldes, da det ikke vil være sandsynlig at kunne udpege de få og store råstofgrave

Den valgte metode og vurdering kan diskuteres, og et af spørgsmålene er f.eks. om man bare kan sammenligne gener for naboer, som har betydning for naboerne til regionens ca. 200 ??? råstofgrave med prisen på råstoffer (økonomi), der har lille betydning for den almindelige borger i Region Midtjylland; men stor betydning for råstofbranchen.

I oversigtlig form kan en relativ vurdering af de tre strategier understøttes af nedenstående skematiske oversigt.

Emne	Strategi 0: Ingen planlægning	Strategi 1: Planlægning med mange råstofgrave (store og små)	Strategi 2: Planlægning med få (og meget store) råstofgrave
Transport	Negativ	Positiv	Negativ
Økonomi	Negativ	Positiv	Positiv
Landskabsændring	Positiv	Negativ	Negativ
Landskabsdynamik	Negativ	Positiv	Positiv
Gener for naboer	Positiv	Negativ	Neutral
Strategiopfyldelse	Positiv	Positiv	Negativ

Konklusion:

Med henvisning til foranstående vurdering og ikke mindst Region Midtjyllands Agenda 21 strategi finder regionsrådet at strategi 1, må være det bedste valg i miljømæssig henseende i en region med bæredygtig vækst.

Planlagte (afbødende) foranstaltninger

I de beskrevne retningslinier inkl. tilhørende redegørelse – jf. kap. 4 & 5 - fremgår de planlagte foranstaltninger, der så vidt mulig skal og kan foretages for at undgå – og til en vis grad opveje – væsentlige negative indvirkninger på miljøet, der er ved planens gennemførelse.

Med hensyn til overvågning af planens miljøpåvirkninger er det primært temaet om returjord til råstofgrave – jf. retningsline 8 – som regionen har hovedansvaret for, idet det er regionen, der kan meddele dispensation inkl. relevante vilkår og har tilsynsforpligtigelsen. Regionsrådet har som mål, at hver eneste råstofgrav med dispensation vil modtage mindst et tilsynsbesøg pr. år.

For planens øvrige temaer, vil det i stor grad blive regionens kommuner, der via råstoffilladelsens vilkår samt tilsynsforpligtigelsen, der vil være med til at varetage denne forpligtigelse. Regionen har dog i planen lagt op til et stærkt samarbejde på bl.a. planlægnings- og efterbehandlingssiden mellem råstofhvervet, kommunerne og regionen.

Kortbilag

**Råstofgraveområder og
Råstofinteresseområder**

til

**Råstofplan
2008**

Juni 2008

Regionshuset

Viborg

Jord og Råstoffer

Øversigt over eksisterende og nye råstofgraveområder og råstofinteresseområder

Senest revideret den 24. april. 2008 / LK

Kommune	Råstofgraveområder	Råstofinteresseområder	Administrationsområde
	I alt	I alt	
Favrskov Kommune	6	1	0
Hedensted Kommune	9	3	0
Herning Kommune	11	3	0
Holstebro Kommune	5	4	0
Horsens Kommune	7	1	0
Ikast-Brande Kommune	14	5	0
Lemvig Kommune	1	0	0
Norddjurs Kommune	4	1	0
Odder Kommune	0	1	1
Randers Kommune	7	4	0
Ringkøbing- Skjern Kommune	19	7	0
Samsø Kommune	3	0	0
Silkeborg Kommune	10	3	0
Skanderborg Kommune	4	1	0
Skive Kommune	22	1	0
Struer Kommune	6	1	0
Syddjurs Kommune	3	0	1
Viborg Kommune	20	3	0
Århus Kommune	1	0	0
Sum	165 *	39 **	2 ***

* Råstofgraveområderne Jebjerg, Spørring, Ølst, Nim, Fjølstervang, Svenstrup, Aulum er talt med 2 gange, da de ligger i to kommuner.

** Råstofinteresseområderne Ølst, Aulum, Fjølstervang er talt med 2 gange, da de ligger i to kommuner.

*** Råstofadministrationsområde Glatved er talt med 2 gange, da det ligger i to kommuner.

I den endelige udgave af Råstofplan 2008 vil kortbilag over samtlige råstofgrave- og råstofinteresseområder + en oversigt for hver enkelt kommune være på de efterfølgende (mange) sider.

I dette udkast henvises til "Forslag til Råstofplan 2008" og/eller Internethjemmesiden: www.raastoffer.rm.dk

Bilag 1

**Oversigt over indkomne
bemærkninger m.v.**

til

**”Forslag til
Råstofplan
2008”**

april 2008

Regionshuset

Viborg

Jord og Råstoffer

Indkomne bemærkninger m.v. til "Forslag til Råstofplan 2008"

(= Bilag 1)

Senest revideret den 6. maj 2008 / LK

Generelle bemærkninger m.v. fra Staten

Emne	Bemærkninger m.v.	Forslag til beslutning
Kommunernes samordningspligt vedr.: Statsveje	Staten mener, at det bør fremgå af råstofplanen, at kommunerne skal høre Vejdirektoratet i de sager hvor en ansøgning i et råstofgraveområde ligger op af en statsvej. Der er angivet 29 konkrete råstofgraveområder, som kunne være aktuelle m.h.t. foranstående.	Det fremgår af råstoflovens § 8, og i vejledning i administration af råstofloven, at kommunerne har en samordningspligt, som bl.a. også omfatter høring af vejmyndighederne. Af råstofplanen fremgår også, at lovgivningens generelle bestemmelser ikke sættes ud af kraft med planens retningslinier. Regionen vil i Råstofplanen under hvert af de 29 råstofgraveområder bemærke, at Vejdirektoratet skal høres ved behandlinger af ansøgninger om råstofindvinding.
Tillæg til Råstofplanen	Staten forudsætter, at regionsrådet aktivt følger op på Råstofplanen gennem tillæg, såfremt der er behov udlæg af nye graveområder ved gennemførelse af infrastruktur anlæg.	Af redegørelse (kapitel 5) til Råstofplanens retningslinie 2 fremgår, at der kan gives tilladelse uden for råstofgraveområder til kortvarig indvinding i forbindelse med større vejprojekter eller andre definerede anlægsprojekter. Forudsætningen fra Vejdirektoratet må derfor betragtes som opfyldt; men såfremt foranstående ikke er tilstrækkeligt, vil regionsrådet gennemføre de nødvendige tillæg til planen.
Fugle til fare for lufttrafikken	Staten gør opmærksom på, at der ikke bør etableres anlæg, der kan tiltrække fugle i op til (13 km) fra offentlig lufthavn (Karup og Århus). Der bør derfor ikke etableres søer/åbne vandområder, som kan tiltrække fugle, og dermed være til fare for flytrafikken.	Af vejledning i administration af råstofloven fremgår, at kommunerne i særlige tilfælde skal inddrage Statens Luftfartsvæsen i sagsbehandlingen. Regionsrådet er opmærksom på problematikken, og vil under hvert af de berørte råstofgraveområder bemærke, at Statens Luftfartsvæsen skal høres ved behandlinger af ansøgninger om råstofindvinding. Gælder kommunerne Viborg, Silkeborg, Norddjurs og Syddjurs.
Retningslinie 2 Øvrige områder	Staten gør opmærksom på, at der i redegørelse til retningslinien bør tilføjes: <i>"samt i overensstemmelse med Naturklagenævnets præcedens."</i>	Regionsrådet imødekommer statens synspunkt med en tilføjelse til redegørelse til retningslinie 2, således at redegørelsen: <i>"Endvidere kan der i enkelte tilfælde blive tale om at give indvindings-tilladelse til indehaveren af en anmeldt ret – jf. retningslinie 3 og 9, samt i overensstemmelse med Naturklagenævnets præcedens."</i> <i>(Tilføjjelsen er fremhævet).</i>
Retningslinie 3 Administrationsområde Glatved	Staten gør opmærksom på at der ikke opereres med begrebet "administrationsområde" i råstofloven; men er samtidig opmærksom på, at der i	I overensstemmelse med planens kapitel 5, har regionen i samarbejde med Norddjurs - og Syddjurs Kommune indledt et projekt, der vil imødekomme statens synspunkt.

	den kommende periode foretages en afklaring af administrationsområdet i Glatved, således at, de arealer der skal graves, udlægges som graveområde og resten tages ud af planen.	
Retningslinie 7 Efterbehandling	Staten gør opmærksom at retningsliniens sidste sætning: " Vilkår for beskyttelse af grundvandet skal tinglyses på ejendommene med kommunen som påtaleberettiget. " vil blive varetaget af miljøcentrene og kommunerne, og følgelig bør fjernes som retningslinie i råstofplanen.	Synspunktet imødekommes og sætningen slettes.
Retningslinie 9 Interesseafvejning	Staten gør opmærksom på, at retningslinien virker begrænsende på omfanget af de interesser, der skal varetages ved kommunernes råstofogsagsbehandling.	Af Råstofplanens formål fremgår: " Lovgivningens generelle bestemmelser, herunder bl.a. naturbeskyttelseslovens bestemmelse i § 3 og bygge- og beskyttelseslinjer, sættes ikke ud af kraft med retningslinierne. Det samme gælder for museumsloven. " Regionsrådet imødekommer statens synspunkt med en tilføjelse til retningslinien, således at retningslinie 9 herefter får følgende udformning: " Hensynet til naboer, natur, grundvand og kulturhistorie - og hvad der i øvrigt fremgår af råstoflovens § 3 samt øvrig lovgivning (f.eks. Natura 2000) - skal afvejes i forbindelse med ny råstofindvinding. " (Tilføjjelsen er fremhævet).
Natura 2000 områder	Staten peger på vigtigheden af, at de kommunale sagsbehandlere er opmærksomme på Natura 2000 områder, og konsekvenser for sagsbehandlingen.	Regionen vil i Råstofplanen under hvert af de berørte råstofgraveområder bemærke, at kommunerne skal være opmærksom på om nærliggende Natura 2000 område får konsekvenser for behandlingen af ansøgninger om råstofindvinding.
Kultuhistoriske interesser (fredede fortidsminder, beskyttelses-zonen omkring fortidsminder og sten- og jorddiger)	Staten gør opmærksom på, at der praktisk talt aldrig gives tilladelse til at fjerne fredede fortidsminder. Forventer at hensynet til kultuhistoriske interesser vil blive varetaget af kommunerne i forbindelse med tilladelser til råstofgravning. Der er angivet en række konkrete råstofgraveområder, som kunne være aktuelle m.h.t. foranstående, og som også er sendt i kopi til regionens 19 kommuner.	Regionsrådet er opmærksom på problematikken, og vil under hvert af de berørte råstofgraveområder/ råstofinteresseområder bemærke, at der er kultuhistoriske interesser, som der skal tages hensyn til. Dette gælder især den kommunale råstofogsagsbehandling, men også i forbindelse med regionens egen kortlægning i de berørte råstofinteresseområder.
Geologiske Interesseområder	Staten peger på vigtigheden af, at de kommunale sagsbehandlere er opmærksomme på Geologiske Interesseområder, og konsekvenser for sagsbehandlingen.	Regionen vil i Råstofplanen under hvert af de berørte råstofgraveområder bemærke, at kommunerne skal være opmærksom på om arealer indenfor Geologiske Interesseområder får konsekvenser for behandlingen af ansøgninger om råstofindvinding.
Fredskov	Staten peger på vigtigheden af, at de kommunale sagsbehandlere er opmærksomme på fredskovsarealer og konsekvenser for sagsbehandlingen.	Regionen vil i Råstofplanen under hvert af de berørte råstofgraveområder bemærke, at kommunerne skal være opmærksom på om arealer med fredskovsarealer får

		konsekvenser for behandlingen af ansøgninger om råstofindvinding.
Diverse	Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har ikke bemærkninger til planforslaget.	Bemærkningen tages til efterretning.

Konkrete bemærkninger m.v. fra Staten

Kommune	Bemærkninger m.v.	Forslag til beslutning
Favrskov Kommune	Råstofinteresseområde – Terp. Staten påpeger, at området er beliggende i støjfri område – jf. Viborg Amts Regionplan / Landsplandirektiv – og anmoder på den baggrund, at området tages ud af planen.	Regionsrådet er opmærksom på sammenfaldet, og interesseområdet fjernes fra planen. Regionen vil dog fortsat være opmærksom på muligheden for at finde grusforekomster i området.
Favrskov Kommune (+Randers Kommune)	Råstofinteresseområde – Ølst. Staten påpeger, at området er beliggende i National Geologisk Interesse område, og at det vestlige interesseområde tages ud af planen.	Regionsrådet er opmærksom på sammenfaldet, og den vestlige del af interesseområdet fjernes fra planen. Regionsrådet finder det fortsat vigtigt, at der foretages en råstofgeologisk kortlægning af de aktuelle arealer. Der vil ved vurdering af, om det eksisterende (store) råstofgraveområde på den kortlægningsmæssige baggrund skal udvides, blive lagt stor vægt på bl.a. de landskabsgeologiske interesser.
Horsens Kommune	Råstofgraveområde – Byholm. Staten påpeger, at råstofgraveområdet er meget bynært, og at der bør være en tæt dialog med kommunen om håndtering af området.	Regionen er i samarbejde med Horsens Kommune allerede nået til enighed om en løsningsmodel, som kan tilfredsstille både råstofindvinding og etablering af boligområde.
Norddjurs Kommune (+Syddjurs Kommune)	Råstofadministrationsområde – Glatved. Staten gør opmærksom på at der ikke opereres med begrebet "administrationsområde" i råstofloven; men er samtidig opmærksom på, at der i den kommende periode vil blive arbejdet på at ændre områdets status.	I overensstemmelse med planens kapitel 5, har regionen i samarbejde med Norddjurs - og Syddjurs Kommune indledt et projekt, der vil imødekomme statens synspunkt.
Randers Kommune (+Favrskov Kommune)	Råstofinteresseområde – Ølst. Staten påpeger, at området er beliggende i National Geologisk Interesse område, og at det vestlige interesseområde tages ud af planen.	Regionsrådet er opmærksom på sammenfaldet, og den vestlige del af interesseområdet fjernes fra planen. Regionsrådet finder det fortsat vigtigt, at der foretages en råstofgeologisk kortlægning af de aktuelle arealer. Der vil ved vurdering af, om det eksisterende (store) råstofgraveområde på den kortlægningsmæssige baggrund skal udvides, blive lagt stor vægt på bl.a. de landskabsgeologiske interesser.
Randers Kommune	Råstofinteresseområde – Dronningborg. Staten påpeger, at området er problematisk p.gr.a. nærhed til Randers by samt den trafikale situation. En eventuel opgradering til	Regionsrådet er opmærksom på problemstillingen, og vil i samarbejde med lodsejer og Randers Kommune arbejde for en samlet og

	råstofgraveområde bør ske i dialog med Randers Kommune. Fredet gravhøj i området.	sammenhængende plan for området.
Ringkøbing-Skjern Kommune	Råstofinteresseområde – Dejbjerg Hede. Staten påpeger, at området fungere som spredningskorridor og udgør et interessant landskabsområde.	Bemærkningen tages til efterretning.
Ringkøbing-Skjern Kommune	Råstofgraveråde – Tinghede. Staten påpeger, at der indenfor området er kulturhistoriske interesser.	Bemærkningen tages til efterretning.
Samsø Kommune	Råstofgraveråde – Nordby Hede. Staten påpeger, at det udpegede område er særdeles ømfindtligt p.gr.a. fredskov, kystnærhed, strandbeskyttelseslinien og geologisk interesseområde.	Regionsrådet reducerer det foreslåede areal, bl.a. således at 300 m strandbeskyttelseslinien ikke overskrides. Samtidig har Regionen i et notat til Staten redegjort for Samsøs specielle – bl.a. råstofmæssige – situation. Notatet er vedhæftet dette bilag. Videre har regionen i "Forslag til Råstofplan 2008" tilkendegivet følgende: <i>"Med henblik på at skaffe øen en egen forsyning af disse råstoffer, vil regionen prioritere en behovsundersøgelse og en eventuel efterfølgende kortlægning efter sand og grus på Samsø højt."</i>
Silkeborg Kommune	Råstofgraveråde – Store Bredlund. Staten påpeger, at det udpegede område er særdeles ømfindtligt – især på grund af det nærliggende Natura 2000 område med bl.a. Hampen Sø.	Regionsrådet vurderer at områderne indeholder 30-40 mio. m3 sand og grus. Da der ikke er et akut behov for råstoffer (dette dækkes af det nærliggende Asklev-område), samt at regionsrådet deler statens synspunkt m.h.t. nærliggende Natura 2000 område, er man indstillet på at få mulige konsekvenser ved en råstof-indvinding belyst. Regionsrådet <u>ændrer</u> på den baggrund området fra et <u>råstofgraveområde</u> til et <u>råstofinteresseområde</u> . Der iværksættes snarest en undersøgelse, som kan belyse konsekvenserne. Først herefter vil regionsrådet tage stilling til, om områderne igen skal udlægges som råstofgraveområder.
Silkeborg Kommune	Råstofgraveråde – Lille Bredlund. Staten påpeger, at det udpegede område er særdeles ømfindtligt – især på grund af det nærliggende Natura 2000 område med bl.a. Hampen Sø.	Regionsrådet vurderer at områderne indeholder 30-40 mio. m3 sand og grus. Da der ikke er et akut behov for råstoffer (dette dækkes af det nærliggende Asklev-område), samt at regionsrådet deler statens synspunkt m.h.t. nærliggende Natura 2000 område, er man indstillet på at få mulige konsekvenser ved en råstof-indvinding belyst. Regionsrådet <u>ændrer</u> på den baggrund området fra et <u>råstofgraveområde</u> til et <u>råstofinteresseområde</u> . Der iværksættes snarest en

		undersøgelse, som kan belyse konsekvenserne. Først herefter vil regionsrådet tage stilling til, om områderne igen skal udlægges som råstofgraveområder.
Silkeborg Kommune	Råstofinteresseområde – Ans-Bodalén. Staten påpeger, at området er beliggende i særligt beskyttelsesområde.	Regionsrådet er opmærksom på sammenfaldet.
Skanderborg Kommune	Råstofgraveområde – Jeksen. Staten påpeger, at området er beliggende i område med særlige drikkevandsinteresser (OSD).	Regionsrådet er opmærksom på sammenfaldet.
Struer Kommune	Råstofgrave- og råstofinteresseområde – Nørre Hvidbjerg. Staten påpeger, at området er beliggende inden for 300 m strandbeskyttelseslinien.	Regionsrådet reducerer de foreslåede arealer, bl.a. således at 300 m strandbeskyttelseslinien ikke overskrides. Der er tale om rødbrændende ler, som afgraves til en dybde af max. 2 meter. Der vil derfor være yderst begrænsede landskabsmæssige konsekvenser ved en evt. råstofindvinding.
Syddjurs Kommune (+ Norddjurs Kommune)	Råstofadministrationsområde – Glatved. Staten gør opmærksom på at der ikke opereres med begrebet "administrationsområde" i råstofloven; men er samtidig opmærksom på, at der i den kommende periode vil blive arbejdet på at ændre områdets status.	I overensstemmelse med planens kapitel 5, har regionen i samarbejde med Norddjurs - og Syddjurs Kommune indledt et projekt, der vil imødekomme statens synspunkt.
Viborg Kommune	Råstofgrave- og råstofinteresseområde – Skelhøje S. Staten gør opmærksom på at der i en del af interesseområdet er så mange andre interesser - bl.a. fortidsminder – at visse områder ikke ville kunne graves. Dette bør anføres i noterne til området, således, at der ikke skabes unødige forventninger til evt. fremtidig råstofindvinding.	Regionsrådet er opmærksom på problemstillingen, og vil – i overensstemmelse med statens bemærkning - anføre dette i noterne til området. Følgelig vil fremtidig råstofkortlægning ikke omhandle den fortidsminde-tunge del af Havredal Plantage.

Notat vedrørende råstofgraveområde Nordby Hede og den specielle råstofmæssige situation på Samsø.

Grusgrave på Samsø

Der findes 2 råstofgrave på Samsø: den aktuelle grusgrav i "Trekanten" og en sandgrav ved Onsbjerg. Herudover er der givet tilladelse til afskrabning af aflejret strandsand syd for havnen i Sælvig. Sandgraven ved Onsbjerg drives af Samsø Kommune. Det er meget fint sand uden særlig stor anvendelighed, der indvindes, men ved sammenblanding med materialer fra grusgraven i "Trekanten" kan der fremstilles grusmaterialer, som kan komprimeres. I grusgraven i "Trekanten" indvindes materialer, der er velegnet til betonfremstilling.

Grusgraven i "Trekanten"

Den eksisterende grusgrav i "Trekanten" på Samsø er åbnet før vedtagelsen af den første råstoflov i 1972. Derfor blev grusgraven også anmeldt som en igangværende grusgrav efter reglerne herom inden 1. april 1973. Ikke blot grusgraven, men hele lokaliteten "Trekanten" i Nordby Hede blev anmeldt. Anmeldelsen blev godkendt af Århus Amt.

Da den anmeldte ret bortfaldt i 1988 jf. bestemmelsen herom i råstofloven af 1977, blev graveretten forlænget ved en tilladelse efter lovens § 7. Tilladelsen omfattede dog alene den aktive del samt et gravefelt, der svarede til en tiårig indvindingsperiode. Grusgraven er efterfølgende udvidet senest i 2001.

Bortset fra grusgravsfeltet er hele "Trekanten" et skovområde uden fredskovspligt. Grusgraven er således omkranset af skov og kan ikke ses fra de omgivende veje.

Fredning

"Trekanten" indgår i fredningskendelsen om fredning af arealer ved Stavns Fjord, men ifølge fredningskendelsens § 3 er fredningen ikke til hinder for en fortsat grusgravning i den eksisterende grusgrav i skovarealet "Trekanten". Fredningsnævnet har meddelt dispensation fra kendelsen til udvidelser af grusgraven.

Regionplanen for Århus Amt

I forbindelse med regionplanlægningen i Århus Amt er der ikke udlagt graveområder på Samsø. Uden at det er særligt omtalt i hverken den nugældende eller tidligere regionplaner, har det været Århus Amts politik, at øens behov for grus skulle dækkes af de 2 aktive grusgrave på øen og dermed undgå at åbne nye råstofgrave. Derfor er der taget stilling fra sag til sag med baggrund i det aktuelle behov for de ansøgte/godkendte mængder og graveperioder. Det har været væsentligt, at øen fik dækket sit behov, uden at der blev åbnet for eksportmuligheder.

Det har ligeledes været væsentligt, at udgravningen og efterbehandlingen blev tilrettelagt, således at omgivelserne blev skånet bedst muligt og uden indbliksgener fra de omgivende veje, samt at der blev skabt et naturområde med attraktive søer efter gravningen - se fotoet på næste side.

Indtil der i 2006 blev fremsendt en ansøgning om tilladelse til åbning af en ny grusgrav i Nordby Bakker, har der ikke været fremsendt ønsker om gravning andre steder. VVM-screeningen for denne ansøgning resulterede i, at der skulle udarbejdes en VVM-redegørelse, hvorefter ansøgningen blev trukket tilbage.

Efterbehandlet del af grusgraven – den aktive del ses i baggrunden

Forslag til råstofplan

Det område, der er peget på i forslag til Råstofplan 2008, er en naturlig forlængelse af det nuværende gravefelt og de hidtil gældende retningslinier for udgravning og efterbehandling kan fortsættes og området vil stadig være omkranset af et bredt skovbælte.

Hvis ikke der skabes mulighed for en udvidelse af grusgraven, vil der opstå et akut behov for grusmaterialer, der formentlig kun kan dækkes ved import til øen. Det bemærkes i den forbindelse, at den nugældende tilladelse udløber den 30. juni 2008, og at det nu godkendte gravefelt næsten er færdigudgravet.

Alternativt kan det overvejes, at give mulighed for en mindre udvidelse, der kan dække behovet, indtil det ved undersøgelser bliver klargjort, om der kan findes egnede områder på øen til udlægning af et nyt graveområde således som omtalt i Bilag 2 på side 68 i "Forslag til Råstofplan 2008".

Bemærkninger m.v. fra kommunerne

Kommune	Bemærkninger m.v.	Forslag til beslutning
Favrskov Kommune	<p>Forslaget er blevet behandlet på byrådsmøde den 26. februar 2008 med bl.a. følgende bemærkninger:</p> <ul style="list-style-type: none"> - henstiller af der fastlægges en minimumsafstand på 300 m mellem råstofgraveområder og by/byafgrænsning på grund af trafik, støv og støj. - Opfordrer at regionen styrker den lokale annoncering. <p>1) Vedr.: Råstofgraveområde - Spørring. Gør opmærksom på at dette råstofgraveområde ikke kun ligger i Århus Kommune, men også i Favrskov Kommune.</p> <p>2) Vedr.: Råstofgraveområde - Voldby Kommunen gør opmærksom på, at området syd for Voldby ikke må skabe hindringer for anlæg af ny Viborgvej. Gør videre opmærksom på, at der er uoverensstemmelse mellem ønsket til efterbehandling (fritidsformål) og hvad der står i tilladelsen (landbrugsmæssig udnyttelse).</p> <p>3) Vedr.: Råstofgraveområde - Vejerslev Kommunen henstiller, at området tages ud af planen.</p> <p>4) Vedr.: Råstofgraveområde - Thorsø Kommunen har ingen bemærkninger til dette område.</p> <p>5) Vedr.: Råstofgraveområde - Haldum Anbefaler en grænse på 300 til nærmeste bysamfund, Vitten.</p> <p>6) Vedr.: Råstofinteresseområde - Ølst Anbefaler at en mindre del af dette område – bl. a. p. gr. a. naturbeskyttelsesinteresser - tages ud af planen.</p>	<p>Kommunen kan ved egen sagsbehandling af råstofansøgninger vurdere om 300 meters afstand er passende.</p> <p>Regionen vil næste gang en plan sendes i høring opfordre kommunerne til at videresende forslag til de af kommunens lokalråd, der kunne være relevante.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Vil blive rettet på kort og oversigt side 34. 2) Begge punkter kan/skal varetages af kommunen i forbindelse med vilkårsstillelse/-ændring. 3) Imødekommes ikke. Ler til rødbrændende tegl vil i den nære fremtid være en mangelvare, og derfor har regionen udlagt de to tætliggende råstofgraveområder ved Vejerslev og ved Thorsø. Regionen vil anbefale overfor teglværker og Favrskov Kommune, at en evt. lerindvinding i de to områder begynder i Thorsø. 4) Tages til efterretning. 5) Kommunen kan selv varetage denne anbefaling ved administration af råstoftilladelser. 6) Imødekommes. Det vestlige råstofinteresseområde tages ud af planen – se også under "Statens bemærkninger".
Hedensted Kommune	<p>Plan- og Miljøudvalget har på møde den 7. februar 2008 behandlet planforslaget med bl.a. følgende bemærkninger:</p> <ul style="list-style-type: none"> - at igangværende grundvandskortlægning vil føre / vurderes at føre til markante ændringer i udpegningen af områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD). Disse ændringer lægges/vil blive lagt til grund for kommunens sagsbehandling. Opfordrer til at råstofplanens baseres på samme grundlag. - det bør af råstofplanen fremgå, at råstofindvinding i sårbare dele af OSD-områderne, kun kan tillades, hvor det kan ske uden risiko for grundvandskvaliteten. <p>1) der i retningslinie 6 Genbrug bør fremgå hvilke forudsætninger der skal være til sted,</p>	<p>Tages til efterretning og det er fortsat regionens hensigt at der ved råstofplanlægningen lægges stor vægt på grund- og drikkevandsinteresser.</p> <p>Imødekommes ikke. Den konkrete vurdering af om der skal meddeles tilladelse råstofindvinding i sårbare dele af OSD-områderne varetages af kommunen selv.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Imødekommes ikke. Den konkrete vurdering samt meddelelse af nødvendige

	<p>for at en tilladelse til nedknusning kan gives.</p> <p>2) der i retningslinie 9 Interesseafvejning alene bør fremgå om de hensyn der ikke er lovbestemte efter råstoflovens § 3.</p> <p>3) der i retningslinie 11 Kommuneplanen udgår, da det er lovbestemt, at planen skal indgå i kommuneplanen.</p> <p>4) Vedr.: Råstofgraveområde - Åstrup. Gør opmærksom på at eksisterende indvindingstilladelse udløber i 2009. Yderligere udnyttelse bør afvente den igangværende grundvandskortlægning i kommunen.</p> <p>5) Vedr.: Råstofinteresseområde - Hornum. Gør opmærksom på at dette råstofgraveområde ligger som toppunkt over et sårbart grundvands-magasin.</p> <p>6) Vedr.: Råstofinteresseområde - Klakring. Vil ikke udtale sig imod dette råstofgraveområde, (hvor der er en igangværende råstofgrav).</p>	<p>tilladelser varetages af kommunen selv.</p> <p>2) Imødekommes ikke, selv om kommunens synspunkt er korrekt. Der vil ske en mindre justering af retningslinien – jf. statens bemærkninger til samme retningslinie.</p> <p>3) I mødekommes ikke, selv om kommunens synspunkt er korrekt. I denne 1. generations råstofplan, har regionen det fundet vigtigt, at gøre opmærksom på, at planens råstofgraveområder og råstofinteresseområder indarbejdes i kommuneplanerne.</p> <p>4) Tages til efterretning. Det er kommunen selv som foretager den konkrete vurdering af om der skal meddeles tilladelse til fortsat råstofindvinding.</p> <p>5) Tages til efterretning. Regionen vil ved revisionen af råstofplanen forsøge at få afklaret problematikken.</p> <p>6) Tages til efterretning.</p>
Holstebro Kommune	<p>Teknik og Miljø har ikke bemærkninger ud over, at</p> <ul style="list-style-type: none"> – i de udlagte råstofgraveområder bør afgravede arealer tages ud af planen (dog med undtagelse af de arealer, som industrien ønsker genåbnet). – Vedr.: råstofinteresseområde – Herup. På det kommunale oversigtskort i planen er arealet vist som et råstofgraveområde. 	<p>Tages til efterretning. Regionen vil ved revisionen af råstofplanen forsøge at få afklaret problematikken.</p> <p>Vil blive ændret i den endelige råstofplan, således at arealet vises korrekt, dvs. som et råstofinteresseområde.</p>
Horsens Kommune	<p>Byrådet har den 26. februar 2008 vedtaget bemærkninger til planforslaget, som primært går på sammenfaldet mellem det udlagte råstofgraveområde – Bygholm, og et forudgående kommuneplantillæg 15, som udlægger området til boligformål. Forhandlinger mellem kommunen og regionen har ført til en plan for hvordan begge interesser kan varetages, idet det er planlagt, at råstofindvinding kan foregå i en periode frem til 2015, under behørig hensyntagen til kommunens planer for den konkrete byudvikling i området, bl.a. med mulighed for etablering af støjvold mod vest langs motorvejen.</p>	<p>Tages til efterretning.</p>
Ikast-Brande Kommune	<p>Kommunen ønsker at blive høringsberettiget i forbindelse med regionens dispensationer til tilførsels af jord i råstofgrave, jf. retningslinie 8.</p> <p>Vedr.: Råstofgraveområde og råstofinteresseområde – Ikast Sydvest. Kommunen bemærker, at råstofinteresseområdet skal koordineres med den kommende Strukturplan for Ikast Syd.</p>	<p>Imødekommes.</p> <p>Imødekommes og regionen deltager gerne i den videre planlægning.</p> <p>Imødekommes ikke; men regionen</p>

	<p>Vedr.: Råstofinteresseområde - Engesvang. Kommunen anbefaler arealer udgår af planlægningen af hensyn til et forventeligt kommende boligområde.</p> <p>Vedr.: Råstofgraveområde - LI. Bredlund og St. Bredlund. Områder grænser om til kommunen, og derfor er opfattelsen, at et evt. graveområde forudsætter en miljøneutral løsning.</p>	<p>indgår gerne i dialog med kommunen med henblik på, hvordan begge planer kan gennemføres.</p> <p>Imødekommes.</p>
Lemvig Kommune	Teknik- og Miljøudvalget har ingen indvindinger eller bemærkninger til forslaget.	Tages til efterretning
Norrdjurs Kommune	<p>Natur, Miljø, Vej og Park tilkendegiver, at man er enig i retningslinierne i regionen forslag til råstofplan 2008 med følgende bemærkninger:</p> <p>- at der i forslagets kapitel 10. Anmeldte rettigheder mangler matr. nr. 5c, 14a, 28a og 28 b, Glatved by, Hoed – j.nr. 8-70-32-707-1-03.</p> <p>Derudover er der bemærkninger til nedenstående konkrete råstofområder:</p> <p>Vedr.: Råstofgraveområde og råstofinteresseområde - Holbæk. Kommunen er enig i begge områder ved Holbæk, og deltager gerne i drøftelser vedrørende den endelige afgrænsning af området, når en kortlægning har vist, hvor råstofferne er.</p> <p>Vedr.: Råstofgraveområde Fuglsø. Kommunen er i gang med at behandle en konkret ansøgning om tørvegravning på et anmeldt areal i området. Såfremt der meddeles tilladelse, er det kommunens opfattelse, at denne udvidelse vil være i overensstemmelse med forslagets – jf. afsnittet om tørv side 24.</p> <p>Vedr.: Råstofadministrationsområde - Glatved. Kommunen deltager gerne i samarbejde med Region Midtjylland og Syddjurs Kommune om en samlet planlægning for området.</p>	<p>Den manglende anmeldte rettighed vil blive påført oversigtsskemaet overanmeldte rettigheder, der er forlænget til den 1. juli 2028.</p> <p>Imødekommes. Kommunen vil blive inddraget ved fastlæggelse af den endelige afgrænsning af det fremtidige råstofgraveområde (rødler) ved Holbæk.</p> <p>Det er også regionens opfattelse, at en evt. tilladelse på det anmeldte areal vil være i overensstemmelse med råstofplanen.</p> <p>Tages til efterretning.</p>
Randers Kommune	<p>Redegør for diverse generelle lovmæssige forhold - f.eks. naturbeskyttelsesloven - som man skal være opmærksom på ved sagsbehandlingen af en råstofansøgning.</p> <p>Vedr.: Råstofinteresseområde - Kastbjerg. Gør opmærksom på en 300 m beskyttelseszone for indvindingsboring til Havndal Vandværk går ind i interesseområdet. Foreslår, at der af råstofplanen fremgår, at der ikke må graves nærmere end 300 m fra boringen eller indvindingsoplandet.</p> <p>Vedr.: Råstofgraveområde Hald. Kommunen foreslår, at den del af råstofgraveområdet, som overlappes af en 300 m beskyttelseszone for Stolsbjerg Vandværk udgår af planen.</p> <p>Vedr.: Råstofinteresseområde - Dronningborg.</p>	<p>Tages til efterretning. Der er dog forhold som vedrører kommunens administration.</p> <p>Tages til efterretning, og vil indgå i den videre behandling af interesseområdet, såfremt råstofkortlægningen viser der er brugbart ler, og arealet evt. ved revision om 4 år ændrer status til råstofgraveområde.</p> <p>Imødekommes ikke; men kommunen kan selv ved administrationen forlange den nødvendige afstand fra råstofindvinding til kildepladsen.</p> <p>Tages til efterretning, og vil indgå i</p>

	<p>Gør opmærksom på at området er et potentielt byvækstområde og kommunen er i gang med at planlægge den fremtidige infrastruktur for området. Til- og frakørsel ved en evt. fremtidig råstofindvinding, bør ikke ske gennem Dronningborg, men på en eller anden måde via Ringboulevarden.</p> <p>Vedr.: Råstofinteresseområde - Ølst. Gør opmærksom på diverse områder, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens bestemmelser.</p> <p>Vedr.: Råstofgraveområde - Assentoft. Gør opmærksom på, at kildepladsen til Vilstrup Vandværk med 4 boringer ligger centralt i graveområdet. Kommunen foreslår, at der tages forbehold for grusindvinding indtil vandindvindingen er ophørt.</p> <p>Ønsker et tracé til et evt. kommende vejprojekt i det østlige hjørne af graveområdet taget ud af planen.</p>	<p>den videre behandling af interesseområdet, såfremt arealet evt. ved revision om 4 år ændrer status til råstofgraveområde. Det er regionens opfattelse, at der senest i den forbindelse skal ske en samlet planlægning for området</p> <p>Tages til efterretning, og vil indgå i den videre behandling af interesseområdet, såfremt arealet evt. ved revision om 4 år ændrer status til råstofgraveområde.</p> <p>Imødekommes ikke; men kommunen kan selv ved administrationen forlange den nødvendige afstand fra råstofindvinding til kildepladsen.</p> <p>Imødekommes.</p>
Samsø Kommune	<p>Århus Kommune, Natur og Miljø træffer i flg. aftale mellem Samsø – og Århus kommune afgørelser efter naturbeskyttelsesloven.</p> <p>Råstofgraveområde – Nordby Hede Gør opmærksom på, at området er omfattet af Fredningen for Stavns fjord (Overfredningsnævnets afgørelse af 17. nov. 1981), ligger tæt på Natura 2000 område og ligger inden for 300 m strandbeskyttelseslinien. Kan ikke anbefale, at det foreslåede areal udnyttes. Såfremt regionsrådet fastholder udpegningen, bør dette forlægges for</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Miljøcenter Århus af hensyn til strandbeskyttelseslinien. 2) Fredningsnævnet for Midtjylland, Østlige del med henblik på en afvejning af hensyn i forhold til fredningens formål. 	<p>Imødekommes ikke - se også under "Statens bemærkninger".</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Regionrådet reducerer det foreslåede areal, bl.a. således at 300 m strandbeskyttelseslinien ikke overskrides. 2) Fredningsnævnet vil blive/skal inddrages i forbindelse med en konkret ansøgning på området
Silkeborg Kommune	<p>Teknik og Miljø har følgende bemærkninger til råstofplanen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Allerede efterbehandlede graveområder tages ud af råstofgraveområderne med det formål at hindre genåbning til fornyet indvinding på et senere tidspunkt. 2. Råstofgraveområde - Sinding ikke udvides, med mindre der etableres særskilt vejadgang til Sindingvej. 3. Problemstillingen vedrørende konsekvenserne for vandspejlet i Hampen Sø undersøges nærmere (Råstofgraveområde - LI. og St. Bredlund) 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Senest ved den næste revision af råstofplanen er det regionens intension at have udløst alle tidlige afgravede arealer inden for udlagte råstofgraveområder. 2) Regionen er enig i kommunens betragtning. 3) Råstofgraveområdet LI. Bredlund og St. Bredlund nedgraderes til et råstofinteresseområde, og der iværksættes snarest en undersøgelse, som kan belyse konsekvenserne ved en evt. råstofindvinding.
Skanderborg Kommune	<p>Kommunen bifalder regionens forslag til mål og retningslinier.</p>	<p>Tages til efterretning</p>

	<p>Vedr.: Råstofgraveområde og råstofinteresseområde - Jeksen. Bl. a. disse arealer indgår som mulig fremtidig byvækst til fremtidig erhvervsformål. Kommunen gør derfor indsigelse mod både råstofgrave- og råstofinteresseområdet. Indgår gerne i dialog med regionen for at finde andre egnede arealer.</p>	<p>Imødekommes ikke for råstofgraveområdet. For råstofinteresseområdet har regionen - i forhandlinger med kommunen - tilkendegivet, at det aktuelle råstofinteresseområde vil kunne erstattes, idet det forventes at regionen ved en snarlig råstofkortlægning kan finde et muligt erstatningsareal i området.</p>
Skive Kommune	Skive Kommunes Udvalg for Teknik og Miljø har på møde den 6. februar 2008 besluttet at godkende forslaget.	Tages til efterretning
Struer Kommune	<p>Struer Kommunes Teknik- og Miljøudvalg har på møde den 28. februar 2008 vedtaget at udtale, at Udvalget ikke har bemærkninger til retningslinierne.</p> <p>Råstofgraveområde - Fousing Kan anbefale, at indvindingsgrænsen nærmere ådalsskrænten med henblik på at udnytte alle tilgængelige råstoffer i området.</p> <p>Råstofgrave- og råstofinteresseområde – Nørre Hvidbjerg. Kommunen bemærker, at området er beliggende inden for 300 m strandbeskyttelseslinien.</p>	<p>Tages til efterretning</p> <p>Flytning af gravegrænsen i mødekommes ikke. Med en fornuftig grave – og efterbehandlings-plan kan en del af det ønskede evt. opfyldes i forbindelse med kom-munens konkrete sagsbehandling af en ansøgning på arealet.</p> <p>Regionsrådet reducerer de foreslåede arealer, bl.a. således at 300 m strandbeskyttelseslinien ikke overskrides.</p>
Viborg Kommune	<p>Byrådet har noteret, at planen er en 1. generations plan, der skal revideres om 4 år. Kommunen ser frem til et konstruktivt samarbejde med regionen om det arbejde, der ifølge planforslaget skal gennemføres før råstofplanen skal revideres om 4 år.</p> <p>Til de to nye råstofgraveområder er der nedenstående konkrete bemærkninger:</p> <p>Råstofgraveområde – Kokholm Ingen konflikter med kommunale planlægningsinteresser.</p> <p>Råstofgraveområde – Dalgas Plantage Gør opmærksom på, at området ligger i særligt beskyttet område, som bl.a. betyder at en indvinding forudsætter at der efter en råstofindvinding og efterbehandling opnås en forbedret naturtilstand.</p> <p>Til de to nye råstofinteresseområder er der nedenstående konkrete bemærkninger:</p> <p>Råstofinteresseområde – Kirkebækvej. Bemærker at dele af området er kunstige søer, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Dette kan medføre, at kommunen ikke kan give tilladelse på hele arealet.</p> <p>Råstofinteresseområde – Skelhøje S. Områdets vestlige del er omfattet af et udlagt byvækstområde for Frederiks. Kommunen ønsker</p>	<p>Tages til efterretning og regionen forudsætter et tæt samarbejde med samtlige kommuner om revisionen af råstofplanen.</p> <p>Tages til efterretning.</p> <p>Tages til efterretning med bemærkning om, at kommunen i forbindelse med en evt. råstofindvindingstilladelse selv kan vilkårsfastsætte hvilke krav efterbehandlingen skal opfylde.</p> <p>Tages til efterretning med bemærkning om, at regionen i samarbejde med kommunen får fastlagt den endelige afgrænsning af arealet, inden dette bliver udlagt som råstofgraveområde.</p> <p>Anmodningen imødekommes. (Råstofinteressen er vurderet til at være begrænset på dette konkrete</p>

	at råstofinteresseområdet bliver reduceret med det udpegede byvækst areal.	område. Se også Statens bemærkninger til samme område).
Århus Kommune	Teknik og Miljø bemærker, at forslaget i vid udstrækning indeholder de bemærkninger, som Århus Kommune fremsendte til debatoplægget i juli 2007, og har følgelig ikke yderligere bemærkninger til forslaget.	Tages til efterretning

Bemærkninger m.v. fra private:

Kommune	Navn	Bemærkninger m.v.	Forslag til beslutning
Favrskov Kommune	Martin S. Bertelsen, Snuhøjvej 2, Vejerslev, 8881 Thorsø	Vedr.:Råstofgraveområde – Vejerslev. Gør indsigelse mod det udlagte råstofgraveområde (rødler). 1. med henvisning til (mere) tung trafik gennem Vejerslev By, som vil belaste både vejnettet samt husene. Såfremt tilladelse gives, vil Regionen være erstatningsansvarlig for følgeskader på husene i byen. 2. En sådan tilladelse vil stride mod regionens egne mål, visioner og ønsker som fremgår af regionens hjemmeside (som citeres i indsigelsen). 3. Råstofindvinding vil være hæmmende for en driftig landbrugsproduktion. 4. "Forslag til råstofplan 2008" er ikke gennem-tænkt.	Bemærkningerne tages til efterretning. (Se dog nedenfor under bemærkninger til Vejerslev Sogns Borgerforening).
Favrskov Kommune	Normann Fisker og Ulla Poulsen, Snuhøjvej 8 B, Vejerslev, 8881 Thorsø	Vedr.:Råstofgraveområde – Vejerslev. Er kommende nabo chokeret over regionens (ringe) informationsniveau i forbindelse med høring af planforslaget. Ønsker ikke en lergrav lige op til bygrænsen. Med en lergrav vil den i forvejen tunge trafik blive væsentlig øget. Råstofgraveområdet bør udtages af planen.	Bemærkningerne tages til efterretning. (Se dog nedenfor under bemærkninger til Vejerslev Sogns Borgerforening).
Favrskov Kommune	Vejerslev Sogns Borgerforening v./ Annie Nielsen, Tingvej 26, Vejerslev, 8881 Thorsø	Vedr.:Råstofgraveområde – Vejerslev. Foreningen gør med 77 underskrifter indsigelse mod det udlagte råstofgrave-område med bl.a. følgende bemærkninger: 1. Lerindvinding vil skæmme et landskabsmæssigt højtliggende område. 2. Ødelægge udsynet til en gammel klosterkirke 3. Hindre udvikling af et aktivt landsbymiljø 4. Trafikalt belaste en i forvejen hårdt belastet landsby og skabe øget trafik på en skolevej.	Imødekommes ikke. (Se dog nedenfor). Ler til rødbrændende tegl vil i den nære fremtid være en mangelvare, og derfor har regionen udlagt de to tætliggende råstofgraveområder ved Vejerslev og ved Thorsø . Bemærkningerne tages dog til efterretning, men ud over en øget trafikal belastning, er regionen ikke enig i de fremkomne synspunkter. Regionen vil anbefale overfor teglværker og Favrskov Kommune, at en evt. lerindvinding i de to områder begynder i Thorsø.

Favrskov Kommune	LandboMidtØst På vegne af: Rene Rasmussen, Snuhøjvej 10, Vejerslev, 8881 Thorsø	Vedr.: Råstofgraveområde – Vejerslev. Gør som lodsejer til en væsentlig del af det udlagte graveområde opmærksom på, at han ikke vil afstå sin andel af arealet til råstofindvinding. Henstiller at råstofgraveområdet tages ud af planen.	Tages til efterretning. (Se dog ovenfor under bemærkninger til Vejerslev Sogns Borgerforening).
Favrskov Kommune	Charles M. Olesen, Tubækvej 5, Vejerslev, 8881 Thorsø	Vedr.: Råstofgraveområde – Vejerslev. Er som nabolodsejer rystet over at lodsejerne i graveområdet ikke er blevet orienteret. Bakker op om naboers og borgerforeningens protester. Råstofgraveområdet bør udtages af planen.	Tages til efterretning. (Se dog ovenfor under bemærkninger til Vejerslev Sogns Borgerforening).
Favrskov Kommune	Flemming Jacobsen, Vittens repræsentant i Favrskov Landsbyråd	Vedr.: Råstofgraveområde – Haldum. Trafikalt ønskes, at den eksisterende til- og frakørselsvej (Skanderborgvej) også fremover bibeholdes. Støj- og støvmæssigt ønskes, at der etableres en minimumsgrænse på 300 m fra byen.	Det er Favrskov Kommune, der i forbindelse med konkret sagsbehandling om tilladelse til råstofindvinding med en ansøger kan aftale/vilkårsfastsætte hvorledes til- og frakørsel skal være samt efter vurdering af støj- og støvgener kan fastlægge afstanden til nærmeste naboer.
Favrskov Kommune (+ Randers Kommune)	Nymølle Stenindustrier A/S, Oliehavnsvej 2, 8000 Århus C	Vedr.: Råstofgraveområde – Jebjerg. Påpeger at firmaets ønske om udvidelse af eksisterende aktive råstofgraveområde ved Jebjerg ved Langå ikke er medtaget fuldt ud.	Ifølge den geologiske kortlægning - som er regionen bekendt - findes der ikke brugbare råstoffer i det aktuelle areal (ca. 10 ha). Derfor er arealet "kun" blevet udvidet med ca. 25 ha.
Favrskov Kommune (+ Randers Kommune)	Knud Rasmussen, Overbakgård, Væthvej 53, 8870 Langå	Vedr.: Råstofgraveområde – Jebjerg. Ønsker som lodsejer af matrikel 14a, Væth by, Ørum, dette areal taget ud af det udlagte råstofgraveområde – Jebjerg. Begrundelsen er, at det pågældende areal ønskes tilplantet med skov.	Imødekommes ikke. Regionen vil dog inden for revision af råstofplanen i 2012 få lavet en reserve- / ressourceopgørelse for området. Først på den baggrund vil der kunne tages stilling til, om arealet kan tages ud af planen. Lodsejeren kan dog til enhver tid tilplante sin ejendom (der vil blot ikke kunne ydes skovrejsnings-tilskud fra det offentlige).
Hedensted Kommune	Nicolaj Due, Rygaards Alle 31, 2900 Hellerup	Foreslår nye arealer på matr. 6c, m.fl., Hostrup by, Stouby udlagt som råstofgraveområde. Et nærliggende område er en aktiv råstofgrav (Røde Mølle).	Imødekommes ikke. Henvises til at genfremsende forslaget ved Råstofplanens revision i 2012.
Hedensted Kommune	Beboerforeningen for Ørum og Omegn v./ Brian Hjkortkjær Højkildevej 40, Ørum, 8821 Daugård	Vedr.: Råstofgraveområde – Ørum og Råstofgrave-område – Røde Mølle . Foreningen gør opmærksom på de meget dårlige til- og frakørselsforhold, som er i området, og en del af trafikken går igennem Ørum by. Er meget bekymret for bløde	Tages til efterretning. Regionsrådet er opmærksom på problemstillingen, og vil opfordre kommunen - som råstofogsbehandler - at få genetableret en tidligere frivillig

		<p>trafikanter. Finder det urimeligt med 5 nye graveområder omkring Ørum, hvoraf et par rent fysisk kommer tæt på byen. Mener ikke at råstofindvinding harmonerer med planer om en nærliggende golfbane. Frygter at råstofindvinding dels vil give værditab på byens huse, dels ødelægge områdets storslåede natur, og endelig er der stor bekymring for forureningsrisiko af det lokale vandværks drikkevand.</p>	<p>aftale mellem entreprenør og borgerforening om at finde den bedst mulige til- og frakørselsvej. 2 af de foreslåede graveområder ved Ørum har - efter aftale med lodsejeren den 23. april 2008 - ændret status til råstofinteresseområde. Kommunen kan i forbindelse med konkret sagsbehandling stille de nødvendige vilkår m.h.t. afstand til beboelse, natur og drikkevand.</p>
Horsens Kommune	<p>Salten Langsø Skovadministration, v./ N.P. Dalsgård Jensen, Hvidemosegård, Højskolevej 29, 8680 Ry</p>	<p>Vedr.: Råstofgraveområde Voervadsbro. Gør opmærksom på, at umiddelbart nord for råstofgraveområdet ligger Lille Vilholt Plantage, som er PECF certificeret (miljøcertificering for skove), som bl.a. indebærer selvforyngelse af skoven. Dette kræver en høj fugtighed, som frygtes at forsvinde, hvis der bliver åbnet for råstofindvinding sydfra. Foreslår derfor, at flytte grænsen for graveområdet 100 m mod syd/alternativt at der planlægges med at etablere en værnskov imod syd.</p>	<p>Regionen vil gøre kommunen opmærksom på skovproblematikken i området, ligesom Salten Langsø Skovadministration er blevet bedt om at sende kopi af bemærkninger videre til kommunen, således dette kan indgå i kommunens sagsbehandling med henblik på minimering af de beskrevne konflikter.</p>
Horsens Kommune	<p>Salten Langsø Skovadministration, v./ N.P. Dalsgård Jensen, Hvidemosegård, Højskolevej 29, 8680 Ry</p>	<p>Vedr.: Råstofgraveområde Addit. Påpeger at området mod nordøst grænser op til Natura 2000 områder nr. 48. Er betænkelige om indvinding i den nordøstlige del vil medføre afstrømningsmæssige ændringer, som kan påvirke Rødsø, Ousø og Vengsø negativt. Anmoder om, at der ved behandling af ansøgning om indvindingstilladelse stilles krav om videst mulig begrænsning af de negative påvirkninger af Natura 2000 område.</p>	<p>Regionen vil gøre kommunen opmærksom på Natura 2000 området, ligesom Salten Langsø Skovadministration er blevet bedt om at sende kopi af bemærkninger videre til kommunen, således dette kan indgå i kommunens sagsbehandling med henblik på minimering af de beskrevne konflikter.</p>
Horsens Kommune	<p>Christian Dieperink, Ryesgade 9A, 8680 Ry</p>	<p>Vedr.: Råstofgraveområde Addit. Gør opmærksom på den forøgelse af tung trafik, der er sket siden 2003 i nærområdet, herunder Gl. Rye. Foreslår at der etableres tilkørselsforhold mod vest via Addit ud til Silkeborg-Horsens landevejen.</p>	<p>Forslaget tages til efterretning og regionen vil bringe forslaget videre til både virksomheden, Dansand A/S og Horsens Kommune.</p>
Horsens Kommune	<p>NCC Råstoffer A/S Ejby Inby Industrivej</p>	<p>Vedr.: Råstofgraveområde Vestbirk.</p>	<p>Imødekommes ikke. Regionens afgrænsning af området</p>

	8, 2600 Glostrup	<p>Ønsker at gøre opmærksom på at der ved afgrænsningen af det nyudlagte råstofgraveområde ved Fyel Mose kan sås tvivl om afgrænsningen, da planen ikke har medtaget alle de forslåede 20 ha, men kun ca. 13 ha.</p> <p>Opfordrer derfor regionen til at udlægge de resterende 7 ha, bl.a. af ressourcemæssige grunde.</p>	<p>er velgennemtænkt, bl.a. i samarbejde med Horsens Kommune.</p> <p>Af råstofplanens bilag 2, fremgår følgende vedrørende området: <i>"...Den endelige afgrænsning mod vest mod Dødeå skal fastlægges af kommunen i forbindelse med behandling af den/de konkret(e) ansøgninger i området."</i></p> <p>Kommunerne kan - jf. kap. 5 i Råstofplanen – foretage mindre justeringer ved afgrænsning af råstoftilladelser i forhold til graveområdernes afgrænsning.</p>
Horsens Kommune	Annemarie Mangor, Birknæsvej 9, 8752 Østbirk	<p>Vedr.: Råstofgraveområde Vestbirk.</p> <p>Har fremsendt kopi af udtalelse til Horsens Kommune vedtaget på et borgermøde i Vestbirk, som blev afholdt den 30. jan. 2008, samt Horsens Kommunes svar på udtalelsen.</p> <p>Udtalelsen og svar går bl.a. på at finde en til- og frakørselsvej, som ikke går igennem Vestbirk by.</p>	<p>Tages til efterretning.</p> <p>Se også kommentarer til efterfølgende indsigelse.</p>
Horsens Kommune	KM Grus Birknæs Aps V. Morten Holl, Rodelundvej 7, 8680 Ry	<p>Vedr.: Råstofgraveområde Vestbirk.</p> <p>Gør indsigelse imod at et ønsket nyt råstofgraveområde ikke er medtaget i planen, bl.a. med følgende begrundelser:</p> <ul style="list-style-type: none"> - der i området findes noget af det bedste grus i Østjylland - dele af de aktuelle arealer har været delvist afgravet i toppen - arbejder på en trafikal løsning sammen med Horsens Kommune. 	<p>Imødekommes ikke.</p> <p>Ønsket om at udlægge graveområdet blev ikke imødekommet på grund af især landskabelige og til dels transportmæssige problemer.</p> <p>Såfremt firmaet og Horsens Kommune får løst den trafikale situation, kan det aktuelle areal eventuel indgå som forslag til råstofgraveområde ved revision af råstofåplanen om 4 år.</p>
Horsens Kommune	Lisbeth Petersen, Ryvej 68, Gantrup, 8752 Østbirk	<p>Vedr.: Råstofinteresseområde - Vestbirk.</p> <p>Er bekymret og undrende overfor det udpegede interesseområdet, som ligger 20 m fra deres ejendom, Desuden er en stor del af området fredskov og andet udlagt som sfl-område.</p>	<p>Bemærkninger tages til efterretning og vil indgå i forbindelse med den videre kort- og planlægning af området</p>
Randers Kommune	John Drachmann	<p>Vedr.: Råstofgraveområde – Hald v. Gjerlev.</p> <p>Mener der er overset væsentlige råstofressourcer i områder, og foreslår der området udvidet 1 – 1½ km mod nord.</p>	<p>Imødekommes ikke; men vil blive taget til efterretning, og kan muligvis komme i spil ved en revision af råstofplanen om 4 år.</p>
Randers Kommune (+ Favrskov)	Knud Rasmussen, Overbakgård, Vætvej 53, 8870 Langå	<p>Vedr.: Råstofgraveområde – Jebjerg.</p> <p>Ønsker som lodsejer af matrikel 14a, Væth by, Ørum, dette areal</p>	<p>Imødekommes ikke.</p> <p>Regionen vil dog inden for revision af råstofplanen i 2012 få lavet en reserve- / ressourceopgørelse for</p>

Kommune)		taget ud af det udlagte råstofgraveområde – Jebjerg. Begrundelsen er, at det pågældende areal ønskes tilplantet med skov.	området. Først på den baggrund vil der kunne tages stilling til, om arealet kan tages ud af planen. Lodsejeren kan dog til enhver tid tilplante sin ejendom (der vil blot ikke kunne ydes skovrejsnings-tilskud fra det offentlige).
Randers Kommune (+ Favrskov Kommune)	Nymølle Stenindustrier A/S, Oliehavnsvej 2, 8000 Århus C	Vedr.: Råstofgraveområde – Jebjerg. Påpeger at firmaets ønske om udvidelse af eksisterende aktive råstofgraveområde ved Jebjerg ved Langå ikke er medtaget fuldt ud.	Ifølge den geologiske kortlægning - som er regionen bekendt – findes der ikke brugbare råstoffer i det aktuelle areal (ca. 10 ha). Derfor er graveområdet "kun" blevet udvidet med ca. 25 ha.
Ringkøbing-Skjern Kommune	JKP v./ Jens K. Pedersen Kirkestrædet 4, 6893 Hemmet	Vedr.: Råstofgraveområde – Stauning. Påpeger at der i en del af området er en igangværende planlægning for opstilling af vindmøller, og ønsker en tilkendegivelse af, at råstofplanens udlægning af råstofgraveområdet, ikke hindrer opstilling af vindkraft. Vedr.: Råstofinteresseområde – Dejbjerg Hede. Påpeger at der i en del af området er en igangværende planlægning for opstilling af vindmøller, og ønsker en tilkendegivelse af, at råstofplanens udlægning af råstofinteresseområdet, ikke hindrer opstilling af vindkraft.	Imødekommes. Regionen vurderer for begge områder, både råstof- og vindkraftplanen, med smidighed kan realiseres. Regionen skønner, at konflikten vil være begrænset, tilkendegiver hermed, at råstofplanen ikke vil lægge en begrænsning på vindkraftplanen. Regionen vil dog gerne orienteres om de endelige planer for opstilling af vindmøllerne.
Silkeborg Kommune	Cafeteriakroen v/ Uffe Overgaard Sørensen, Langebjergvej 1, 7342 Hampen	Vedr.: Råstofgraveområde - LI. Bredlund og St. Bredlund Udtrykker bekymring vedrørende forslag til graveområde ved LI. Bredlund nord for Hampen på vestsiden af rute 13. Bekymring for sandflugt ved Cafeteriakroen året rundt. Foreslår arealet reduceret samt at udvide nærliggende forslag til råstofgraveområde ved St. Bredlund mod øst. Videre bekymring for egen samt naboers private vandboringer til drikkevandsforsyning.	Imødekommes delvist. Råstofgraveområdet LI. Bredlund og St. Bredlund nedgraderes til et råstofinteresseområde, og der iværksættes snarest en undersøgelse, som kan belyse konsekvenserne ved en evt. råstofindvinding.
Silkeborg Kommune	Palle Frost og Jane Lehmann, St. Bredlundvej 7, 8654 Bryrup	Vedr.: Råstofgraveområde - LI. Bredlund og St. Bredlund. Gør indsigelse mod de to foreslåede områder. Primært af hensyn til en frygtet tung trafik mod øst gennem Vrads og Bryrup, og den umiddelbare konflikt med bløde trafikanter bl.a. cyklende skolebørn.	Imødekommes delvist. Råstofgraveområdet LI. Bredlund og St. Bredlund nedgraderes til et råstofinteresseområde, og der iværksættes snarest en undersøgelse, som kan belyse konsekvenserne ved en evt. råstofindvinding, herunder også det trafikale aspekt.
Silkeborg Kommune	Morten Elbæk- Jørgensen,	Vedr.: Råstofgraveområde LI. Bredlund og St. Bredlund.	Imødekommes delvist. Råstofgraveområdet LI. Bredlund

	Langebjergvej 19, 8654 Bryrup	Gør indsigelse mod de to foreslåede områder. Dels af hensyn til den sårbare grundvandssø, Hampen Sø, dels af hensyn til en frygtet tung trafik mod øst ad små kommuneveje.	og St. Bredlund nedgraderes til et råstofinteresseområde, og der iværksættes snarest en undersøgelse, som kan belyse konsekvenserne ved en evt. råstofindvinding.
Silkeborg Kommune	Lars Nyhus Henriksen, Søndervang 17, Vrads, 8654 Bryrup	Vedr.: Råstofgraveområde - LI. Bredlund og St. Bredlund. Gør indsigelse mod de to foreslåede områder. - Graveområderne ligger centralt i et af de største sammenhængende skovområder, som bl.a. har betydning for kronvildtets passage mellem syd og nord. - Inden for områderne ligger flere beskyttelseslinier, beskyttede naturtyper og gravhøje samt særligt drikkevandsområde. - Hensynet bl.a. fygning af sand og støv til den sårbare grundvandssø, Hampen Sø, som er en international fredet lobeliesø. - hensynet til en frygtet tung trafik gennem Vrads vil være ødelæggende for landsbylivet.	Imødekommes delvist. Råstofgraveområdet LI. Bredlund og St. Bredlund nedgraderes til et råstofinteresseområde, og der iværksættes snarest en undersøgelse, som kan belyse konsekvenserne ved en evt. råstofindvinding.
Silkeborg Kommune	Bestyrelsen for Vrads Ny Vandværk I/S	Vedr.: Råstofgraveområde - LI. Bredlund og St. Bredlund. Gør indsigelse mod de to foreslåede områder bl.a. med begrundelsen at der bliver risiko for forurening af grundvand/Drikkevand – også dybere liggende magasiner. Anbefaler en grundig VVM-redegørelse	Imødekommes delvist. Råstofgraveområdet LI. Bredlund og St. Bredlund nedgraderes til et råstofinteresseområde, og der iværksættes snarest en undersøgelse, som kan belyse konsekvenserne ved en evt. råstofindvinding, herunder også det trafikale aspekt.
Silkeborg Kommune	Lone og Boje Kirkeby, Vejlevej 16 7342 Hampen	Vedr.: Råstofgraveområde - LI. Bredlund og St. Bredlund. Finder det uacceptabel med råstofindvinding på egen og nabojerder. Mener ikke råstofindvinding er i overensstemmelse med attraktiv landdistriktpolitik. Mener ikke information om råstofplanen er sket på lovmæssig vis. Undrer sig over at planen, som Århus Amt tog ud af regionplanen i 2005, på ny sendes i forslag. Vedhæfter indsigelse med underskrifter fra 2005. Finder af hensyn til Hampen Sø og Natura 2000 område, at områderne bør udgå af planen.	Imødekommes delvist. Råstofgraveområdet LI. Bredlund og St. Bredlund nedgraderes til et råstofinteresseområde, og der iværksættes snarest en undersøgelse, som kan belyse konsekvenserne ved en evt. råstofindvinding.

<p>Silkeborg Kommune</p>	<p>Lektor Peter Engsgaard og Geolog Jacob Kidmose, Københavns Universitet, Institut for Geografi og Geologi, Øster Voldgade 10, 1350 København K</p> <p>og</p> <p>Seniorforsker Bertel Nilsson, GEUS Øster Voldgade 10, 1350 København K</p>	<p>Vedr.: Råstofgraveområde - LI. Bredlund og St. Bredlund. Gør indsigelse mod de to forslåede råstofgraveområder. Henviser til opsat tredimensionel grundvandsmodel, der kan simulere hvad der kan ske med grundvandsforholdene omkring Hampen Sø, hvis der etableres grusgrave. Det vurderes, på foranstående baggrund,</p> <ul style="list-style-type: none"> - at grundvandsstanden i Hampen Sø vil falde med 0.5 – 1 m. - at grundvandsforholdene kan ændres regionalt, og der kan ske en ændring af det naturlige drænsystem. 	<p>Imødekommes delvist. Råstofgraveområdet LI. Bredlund og St. Bredlund nedgraderes til et råstofinteresseområde, og der iværksættes snarest en undersøgelse, som kan belyse konsekvenserne ved en evt. råstofindvinding. Regionen finder, at det vil være naturligt at inddrage Københavns Universitet i de videre undersøgelser.</p>
<p>Silkeborg Kommune</p>	<p>Bjørn Christiansen og Olga Christiansen, St. Bredlundvej 24 7362 Hampen</p>	<p>Vedr.: Råstofgraveområde - LI. Bredlund og St. Bredlund. Gør på det kraftigste indsigelse mod de to foreslåede områder bl.a. med begrundelsen,</p> <ul style="list-style-type: none"> - at udpegningen to gange tidligere er blevet forkastet, - at områderne ligger i til og afvandsområderne for Hampen Sø, der er meget følsom overfor påvirkninger af grundvandsspejlet, - at St. Bredlund området er udlagt som et særligt beskyttet drikkevandsområde (OSD), - at der er et nærliggende Natura 2000 område, som især om sommeren er velbesøgt af danske og udenlandske turister - at Cafeteriakroen risikerer en lukning med en grusgrav som nabo. 	<p>Imødekommes delvist. Råstofgraveområdet LI. Bredlund og St. Bredlund nedgraderes til et råstofinteresseområde, og der iværksættes snarest en undersøgelse, som kan belyse de nævnte konsekvenser ved en evt. råstofindvinding.</p>
<p>Silkeborg Kommune</p>	<p>Skovlandets Lokalråd Peter Sig Kristensen, Lykkenspilvej 1, 8654 Bryrup</p>	<p>Vedr.: Råstofgraveområde - LI. Bredlund og St. Bredlund. Lokalrådet finder ikke, at det foreliggende beslutningsgrundlag er tilstrækkelig til at udlægge de to graveområder. Der bør derfor inden en beslutning tages gennemføres en VVM eller lignende, som kan belyse både konsekvenser for Hampen Sø samt de trafikale aspekter.</p>	<p>Imødekommes. Råstofgraveområdet LI. Bredlund og St. Bredlund nedgraderes til et råstofinteresseområde, og der iværksættes snarest en undersøgelse, som kan belyse de nævnte konsekvenser ved en evt. råstofindvinding.</p>
<p>Silkeborg Kommune</p>	<p>Vrads Borgerforening v./ formand Søren Rasmussen Hedevang 6, Vrads, 8654 Bryrup</p>	<p>Vedr.: Råstofgraveområde - LI. Bredlund og St. Bredlund. Gør indsigelse mod de to foreslåede områder, primært af hensyn til Natura 2000 området med Hampen Sø. Områderne bør</p>	<p>Imødekommes delvist. Råstofgraveområdet LI. Bredlund og St. Bredlund nedgraderes til et råstofinteresseområde, og der iværksættes snarest en undersøgelse, som kan belyse de</p>

		<p>derfor ikke indgå i råstofplanen, før der er sikkerhed for at Hampen Sø ikke ødelægges ved en eventuel grusgravning. Dernæst udtrykker foreningen stor bekymring for den trafik, der i givet fald måtte komme, såfremt råstoffer skal fragtes til Østjylland og Århus. Endelig argumenteres for en opgørelse over råstofbehovet.</p>	<p>nævnte konsekvenser ved en evt. råstofindvinding.</p>
Silkeborg Kommune	Ruddi Breinholt Olesen, Palsgårdvej 10, 7362 Hampen	<p>Vedr.: Råstofgraveområde - LI. Bredlund og St. Bredlund. Gør med stor bekymring indsigelse mod de to foreslåede områder, dels på grund af nærliggende Natura 2000 område inkl. den unikke Hampen Sø, dels frygten for forurening af det særlige drikkevandsområde, og endelig stor bekymring for den trafik, der i givet fald måtte komme, såfremt råstoffer skal fragtes til Århus bl.a. via Vrads midtby.</p>	<p>Imødekommes delvist. Råstofgraveområdet LI. Bredlund og St. Bredlund nedgraderes til et råstofinteresseområde, og der iværksættes snarest en undersøgelse, som kan belyse konsekvenserne ved en evt. råstofindvinding, herunder også det trafikale aspekt.</p>
Silkeborg Kommune	Lokalråd for Them-Salten v./ formand Erling Birkebæk, Toftegårdsparken 8, 8653 Them	<p>Vedr.: Råstofgraveområde - LI. Bredlund og St. Bredlund. Lokalrådet henleder opmærksomheden på områdets infrastruktur, og henviser til, det at eksisterende graveområde ved Asklev allerede i dag giver store gener i Them og Salten byområder. Lokalrådet opfordrer derfor til at en eventuel råstofindvindingstilladelse følges af krav til tvangsveje uden om små kommuneveje.</p>	<p>Imødekommes. Råstofgraveområdet LI. Bredlund og St. Bredlund nedgraderes til et råstofinteresseområde, og der iværksættes snarest en undersøgelse, som kan belyse de nævnte konsekvenser ved en evt. råstofindvinding.</p>
Silkeborg Kommune	Ferskvandsbiologisk Laboratorium, Professor Kaj Sand Jensen og Lektor Ole Pedersen Københavns Universitet, Helsingørgade 51, 3400 Hillerød. Og Lektor Frede Ø. Andersen, Biologisk Institut, Syddansk Universitet, Campusvej 55, 5230 Odense M	<p>Vedr.: Råstofgraveområde - LI. Bredlund og St. Bredlund. Påpeger at Hampen Sø på alle måder er en enestående sø i Danmark – en næringsfattig søtype, som er sjælden og truet. En omfattende videnskabelig undersøgelse er p.t. i gang. Naturlige vandsænkninger (i tørre perioder) påvirker vegetationen og en yderligere menneskeskabt sænkning vil forværre denne situation. Der skal derfor udvises yderste forsigtighed ved en evt. råstofindvinding, som dog ikke bør iværksættes før der foreligger grundige analyser af konsekvenser.</p>	<p>Imødekommes. Råstofgraveområdet LI. Bredlund og St. Bredlund nedgraderes til et råstofinteresseområde, og der iværksættes snarest en undersøgelse, som kan belyse de nævnte konsekvenser ved en evt. råstofindvinding.</p>

<p>Silkeborg Kommune</p>	<p>Palle Kousgaard, "Frogstruplund" Vorretvej 9, 8653 Them</p>	<p>Vedr.: Råstofgraveområde - LI. Bredlund og St. Bredlund. Kritiserer regionens informationsniveau i forbindelse med udsendelsen af råstofplanen. Gør indsigelse mod de to foreslåede områder bl.a. med begrundelse i en forventet trafikforøgelse mod øst – herunder Vrads - fra graveområderne. En forøgelse som ikke vil harmonere med landdistriktspolitikken. Det foreslåede udlæg burde fra starten omfatte en trafikplan, der pålagde grustrafikken at holde sig fra små kommuneveje.</p>	<p>Imødekommes delvist. Regionen tager kritikken af informationsniveauet til efterretning, og vil arbejde for, at niveauet bliver højere ved revisionen af Råstofplanen om 4 år. Råstofgraveområdet LI. Bredlund og St. Bredlund nedgraderes til et råstofinteresseområde, og der iværksættes snarest en undersøgelse, som kan belyse de nævnte konsekvenser ved en evt. råstofindvinding.</p>
<p>Silkeborg Kommune</p>	<p>Jysk Stenindustri A/S Lysholt Alle 4 7430 Ikast</p>	<p>Vedr.: Råstofgraveområde - Asklev. Anmoder om at få forslag til udvidelse af det eksisterende råstofgraveområde ved Asklev taget op på ny. Gør opmærksom på, at boreanalyser viser, at der er i det foreslåede områder er en særlige god forekomst af materialer til betonindustrien. Er parat til at indgå i en dialog med kommunen om løsning af trafikproblemet, således at byområder ikke belastes.</p>	<p>Imødekommes ikke. Men bemærkningerne tages til efterretning og vil indgå i regionens fremtidige overvejelser vedrørende ressourcesituationen.</p>
<p>Struer Kommune</p>	<p>Nymølle Stenindustrier A/S, Oliehavnsvej 2, 8000 Århus C</p>	<p>Ønsker en mindre justering (udvidelse fra 100m til 30m mod Bredkærbæk) af en del af råstofgraveområdet ved Fausing.</p>	<p>Imødekommes ikke. Med en fornuftig grave – og efterbehandlingsplan kan en del af det ønskede evt. opfyldes i forbindelse med kommunens konkrete sagsbehandling af en ansøgning på arealet.</p>

Bemærkninger m.v. fra organisationer m.v.:

Navn	Bemærkninger m.v.	Forslag til beslutning
<p>Foreningen af Danske Grus- og Stenindustrier / Dansk Industri</p>	<p>Finder det vigtigt, - at der i forbindelse med indvinding af råstoffer fra havet stilles de tilstrækkelige havnefaciliteter til rådighed. Derfor ses der, at regionen i samarbejde med kommunerne fremmer en sådan udvikling.</p> <p>- at der af råstofplanen bør fremgå, hvilke kvalitetskrav med henblik på anvendelse til beton, veje fyld m.m. de/den enkelte råstofgraveområder/råstofgrav kan opfylde.</p>	<p>Regionsrådet er opmærksom på problemstillingerne, og</p> <p>- regionen vil søge at påvirke relevante kræfter til at se både indvinding på land og til havs, som en helhed,</p> <p>- regionen forventer at kunne honorere foreningens ønsker ved næste generations råstofplan.</p>
<p>DOF</p>	<p>Dansk Ornitologisk forening opfordrer til at foreningens lokale ornitologer inddrages så tidligt som muligt, når efterbehandlingen planlægges.</p> <p>Anmoder om, at der af råstofplanen fremgår, at ejere af grusgrave bør kontakte foreningen såfremt den sjældne Stor Hornugle ses i et givent område (EF-fuglebeskyttelses bilag 1).</p> <p>Foreningen mener fortsat at al indvinding af spagnum skal stoppes hurtigst muligt.</p> <p>At de foreslåede graveområder ved Hampen Sø gennemgår en grundig vurdering inden tilladelse gives.</p>	<p>Regionsrådet vil opfordre DOF til at meddele de kommunale råstofsagbehandlere hvem foreningens kontaktpersoner er.</p> <p>Alle grusgrave i regionen er vist i Råstofplanen, og er tilgængelig for alle, så DOF opfordres til selv at tage kontakt til aktuelle grusgrave.</p> <p>Regionens holdning til tørvegravning er fortsat, at eksisterende tilladelser vil kunne færdiggraves; men planen udpeger ikke nye arealer.</p> <p>Imødekommes.</p>
<p>DN- Favrskov</p>	<p>Vedr.: Råstofgraveområde - Vejerslev Finder dette graveområde betænkelig at mange forskellige grunde, og foreslår arealet taget ud af råstofplanen</p> <p>Vedr.: Råstofgraveområde - Thorsø Anbefaler dette lertagningsområde frem for Vejerslev.</p> <p>Vedr.: Råstofinteresseområde - Terp Anbefaler at reducere arealet.</p> <p>Vedr.: Råstofgraveområde - Haldum Mener at råstofgraveområdet er udvidet betragteligt. Foreslår at dette råstofgraveområde, samt at der i øvrigt ved byer generelt er mindst 300 m fra råstofgraveområder til by- og landzonebyers afgrænsning.</p>	<p>Ler til rødbrændende tegl vil i den nære fremtid være en mangelvare. Anmodningen imødekommes derfor ikke. (se dog nedenfor).</p> <p>Regionen vil anbefale overfor teglværker og Favrskov Kommune, at en evt. lerindvinding i de to områder begynder i Thorsø.</p> <p>Området tages ud af planen, da det ligger i et såkaldt "stille område" – se under "Statens bemærkninger".</p> <p>Området er uændret overført fra Århus Amt Regionplan 2005. Det vil være kommunens konkrete sagsbehandling, der vil afgøre hvor tæt på en by, der kan gives indvindingstilladelse. (Ved afvejning varetages princippet: "skøn over regel".)</p>

	<p>Vedr.: Råstofgraveområde og råstofinteresseområde - Ølst Mener at det eksisterende råstofgraveområde kan opfylde virksomhedens behov i mange år fremover, og mener derfor ikke der er behov for det foreslåede vestlige råstofinteresse-område.</p>	<p>Imødekommes. Det vestlige råstofinteresseområde tages ud af planen – se også under "Statens bemærkninger".</p>
<p>DN-Hedensted</p>	<p>Vedr.: Råstofgraveområde – Røde Mølle Velvidende at samfundet kræver store mængder sand og grus til bl.a. udbygning af vejnet mv., anbefaler foreningen, at regionen kigger andre steder i kommunen efter råstoffer til fremtiden. Begrundelsen er bl.a. - at der har været gravet grus i området i 50 år - der er/bliver et pres på nærmiljøet i det lille samfund - der er mange tilgrænsende miljø- og kulturmæssige hensyn - der er et ringe vejnet, som også anvendes af ca. 50 cyklende/gående skolebørn</p>	<p>Tages til efterretning.</p> <p>Regionsrådet er opmærksom på problemstillingen, og vil opfordre kommunen - som råstofsagsbehandler - at få genetableret en tidligere frivillig aftale mellem entreprenør og borgerforening om at finde den bedst mulige til- og frakørselsvej.</p> <p>Det er kommunalbestyrelsen, der som råstofsagsbehandler skal sørge for at både miljø- og kulturmæssige interesser bliver varetaget</p>
<p>DN-Ikast-Brande</p>	<p>Vedr.: Råstofgraveområde - Ll. Bredlund og St. Bredlund. Anbefaler at området ved Ll. Bredlund tages ud af råstofplanen p. gr. a. en række natur- og kulturmæssige forhold og ikke mindst Hampen Sø og det tilgrænsende Natura 2000 område.</p> <p>Er betænkelig ved udpegning af området ved St. Bredlund p. gr. a. området ligger inden for særligt drikkevandsområde (OSD).</p>	<p>Råstofgraveområdet Ll. Bredlund og St. Bredlund nedgraderes til et råstofinteresseområde, og der iværksættes snarest en undersøgelse, som kan belyse konsekvenserne ved en evt. råstofindvinding.</p>
<p>DN- Norddjurs (København)</p>	<p>Foreningen gør indsigelse mod udpegningen af to nye områder, a) Råstofgraveområde - Fuglsø, som ligger i og er omgivet af § 3 beskyttede naturtyper (Naturbeskyttelsesloven). b) Råstofadministrationsområde - Glatved, som er omfattet af en lang række miljø-, natur- og kulturinteresser. Det er foreningens opfattelse, at det vil være katastrofalt, at gennemgraveområdet på ny. Opfordrer til, at begge områder tages ud af planen.</p>	<p>Imødekommes ikke</p> <p>a) Området i råstofplanen omfatter de arealer, hvorpå der foreligger en tilladelse til at indvinde tørv. Området var blot ikke vist som graveområde i Århus Amts Regionplan. b) Glatved – området har en særstatus i råstofplanen. En særstatus som er overtaget fra Århus Amts Regionplan. I overensstemmelse med planens kapitel 5, har regionen i samarbejde med Norddjurs - og Syddjurs Kommune indledt et projekt, der vil omhandle en opdateret registrering af området og en efterfølgende planlægning.</p>
<p>DN- Randers</p>	<p>Foreningen mener generelt, at råstofgraveområderne skal fastlægges således, at de dækker det lokale behov.</p> <p>Vedr.: Råstofgraveområde og</p>	<p>Regionen er enig, og strategien er, at der både vil være store råstofgrave til at dække regionale behov, samt lokale råstofgrave, til at dække dette behov.</p>

	<p>råstofinteresseområde - Ølst Foreningen mener, at der bør foretages en afvejning af tabet af landskabelige værdier i forhold til råstofudnyttelsen. Samtidig kan foreningen se fornuffen i, at en ressource unyttes fuldt ud. Der skal ske en afvejning af natur- og miljøinteresser og råstofudnyttelse.</p> <p>Vedr.: Råstofgraveområde - Jebbjerg. Påpeger konflikt med drikkevandsinteresser, og mener at denne grusgrav – af trafikale grunde - primært skal dække lokalbehov.</p> <p>Vedr.: Vedr.: Råstofgraveområde og råstofinteresseområde - Kastbjerg. Gør opmærksom på, at den vestlige del af interesseområdet berøres af en ønsket stiforbindelse i tracéet fra Randers-Hadsund Jernbanen.</p> <p>Vedr.: Råstofgraveområde - Støvring. Gør opmærksom på den nærliggende Albækken.</p>	<p>Tages til efterretning.</p> <p>Tages til efterretning.</p> <p>Tages til efterretning, og vil blive noteret til brug for den videre kort- og planlægning af området.</p> <p>Tages til efterretning.</p>
<p>DN – Ringkøbing - Skjern</p>	<p>Vedr.: Råstofinteresseområde – Brejning. Dette område bør reduceres til arealet syd for kommunevejen Gl. Landevej, således at regionplanens landskabsområde nord for vejen ikke inddrages. Landskabsområdet er udlagt med henblik på at bevare de landskabelige værdier og kulturmiljøet, der er knyttet til herregården Brejninggård og dens omgivelser.</p> <p>Vedr.: Råstofinteresseområde – Dejbjerg Hede. Området nord for Dejbjerg Hede bør udgå, da det indgår i et større landskabsområde, der bl.a. omfatter de A-målsatte fredede heder Dejbjerg Hede og Øster Lem Hede samt en del fredede fortidsminder. Råstofinteresseområdet berøres desuden af skovbyggelinien omkring Løvstrup Plantage og af en spredningskorridor for flora og fauna mellem de to nævnte heder. Området rummer desuden væsentlige kulturmiljøer.</p>	<p>DN` s bemærkninger vil indgå med vægt i begge områder ved en evt. udlægning af til et fremtidigt råstofgraveområde.</p> <p>Imødekommes ikke, men bemærkningerne tages til efterretning, og vil blive brugt i den videre kort- og planlægning af området.</p>
<p>DN- Samsø</p>	<p>Finder planen for regionens fremtidige råstofindvinding klar og overskuelig.</p> <p>Kan anbefale en behovsanalyse m.h.t. råstoffer under forudsætning af, at den bliver udført af instanser, der er uafhængige af lokale erhvervsinteresser.</p>	<p>Generelt tages bemærkningerne til efterretning.</p> <p>Regionen forventer en uafhængig behovsanalyse, som et rådgivende konsulentfirma får som opgave.</p>

	<p>Vedr.: Råstofgraveområde Nordby Hede. DN er ikke begejstrede for den foreslåede udvidelse, men vil acceptere forslaget under følgende betingelser:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. at der ikke udsættes fisk i eksisterende aktive grusgrav, da der således vil være mulighed for at følge det naturligt opståede liv i en lav-nærings vandhul. Videre kan grusgraven skabe en "ferskvandskorridor", der hjælper med at binde syd og nord øen sammen. 2. at entreprenøren og lodsejeren forpligtiges til at efterbehandle de opståede vandhuller til naturskønne, rekreative områder. 3. at entreprenøren og lodsejeren allerede nu meddeles, at der ikke vil udlagt yderlige arealer som råstofgraveområder i Nordby Hede. 	<p>Regionen kan anbefale de foreslåede betingelser, og vil sende DN´s bidrag videre til Samsø Kommune, der som administrativ - og tilsyns myndighed giver de vilkår en råstofgrav skal drives under, samt fører tilsynet med råstofgrave, og kontakten med entreprenør og lodsejer.</p> <p>Region Midtjylland har ingen planer om yderligere udvidelse af graveområdet ved Nordby Hede - jf. regionens svar til staten bemærkninger.</p>
DN- København (Silkeborg)	<p>Vedr.: Råstofgraveområde - LI. Bredlund og St. Bredlund. Foreningen gør indsigelse mod udpegningen af de to råstofgraveområder. Begrundelsen er primær at graveområderne grænser op til Natura 2000 område nr. 53, og den integrerede Hampen Sø. Derudover oplystes anden beskyttet natur, som forekommer i området. Opfordrer stærkt til at graveområderne tages ud af regionens råstofplan.</p>	<p>Imødekommes delvis. Råstofgraveområdet LI. Bredlund og St. Bredlund nedgraderes til et råstofinteresseområde, og der iværksættes snarest en undersøgelse, som kan belyse konsekvenserne ved en evt. råstofindvinding.</p>
DN- Skanderborg	<p>Vedr.: Råstofgraveområde - Rodelundvej Foreningen finder, at udpegningen af dette nye råstofgraveområde er meget uheldigt, bl.a. taler hensyn til landskab, kultur og geologi imod. Anmoder om, at det udlagte areal tages ud af planen.</p>	<p>Imødekommes ikke</p>
DN- Syddjurs	<p>Foreningen påpeger uoverensstemmelse med skemaet side 34 i "Forslag til Råstofplan-2008" og kortbilaget side 52. Finder det ikke foreneligt med at have råstofgraveområder i "områder med særlige drikkevandsinteresser, som f.eks. i Råstofgraveområde – Tirstrup.</p>	<p>Foreningen har ret. Det er kortbilaget der er gældende og skemaet vil blive rettet, så det er samstemmende med kortbilaget.</p>
Museum Salling	<p>Har sendt en redegørelse over registrerede arkæologiske fund og fortidsminder vedrørende samtlige råstofinteresse- og råstofgraveområder inden for kommunen. For hver enkelt område er givet en indstilling baseret på en vurdering for muligheden/risikoen at finde yderligere fortidsminder.</p>	<p>Tages til efterretning. Anbefalingen videregives til Skive Kommune, der i forbindelse med en råstofansøgning, skal sende ansøgningen i høring hos bl.a. Museum Salling.</p>
Skanderborg	<p>Anbefaler at der fortages</p>	

Museum	forundersøgelser i forbindelse med inddragelse af arealer til råstofindvinding. Alle fire råstofgraveområder i Skanderborg Kommune vurderes som interessante i arkæologisk øjemed, og især Råstofgrave- og råstofinteresseområde - Jeksen har meget høj arkæologisk prioritet.	Tages til efterretning. Anbefalingen videregives til Skanderborg Kommune, der i forbindelse med en råstofansøgning, skal sende ansøgningen i høring hos bl.a. Skanderborg Museum.
Silkeborg Museum	Har sendt en redegørelse over registrerede arkæologiske fund og fortidsminder vedrørende samtlige råstofinteresse- og råstofgraveområder inden for kommunen. For hver enkelt område er givet en vurdering for muligheden/risikoen at finde yderligere fortidsminder. Anbefaler at der foretages arkæologiske prøvegravninger på områderne i god tid før muldafrømning og råstofindvinding påbegyndes.	Tages til efterretning. Registreringen og anbefalingen videregives til Silkeborg Kommune, der i forbindelse med en råstofansøgning, skal sende ansøgningen i høring hos bl.a. Silkeborg Museum.

Bemærkninger - efter fornyet høring - fra private lodsejere, hvor et forslag til råstofgraveområde er reduceret eller nedgraderet til råstofinteresseområde:

Kommune	Navn	Bemærkninger m.v.	Forslag til beslutning
Randers Kommune	Jørgen Krukow Nielsen, Munkdrupvej 47, 8900 Randers	Vedr.: Råstofgraveområde – Assentoft Vil som lodsejer ikke umiddelbart acceptere, at 5 ha af graveområdet tages ud af hensyn til fremtidig vejprojekt. jf. bemærkninger fra Randers Kommune. Har nu indsendt ansøgning til kommunen på det aktuelle areal med henblik på at få tilladelse efter gældende råstofplan (Landsplandirektiv = Århus Amts Regionplan 2005)	Tages til efterretning.
Silkeborg Kommune	Keld og Christiane Thomsen, St. Bredlundvej 28, 7362 Hampen	Vedr.: Råstofgraveområde - Store Bredlund Mener som lodsejer ikke, at området skulle have været nedgraderet til råstofinteresseområde, som regionen - efter pålæg fra Staten - har gjort; men være bibeholdt som graveområde, hvorefter en VVM-redegørelse kunne have fastlagt om området kunne udnyttes råstofmæssigt eller ej.	Tages til efterretning.
Silkeborg Kommune	Jens Erik Krogh, LI. Bredlundvej 4 7362 Hampen	Vedr.: Råstofgraveområde - Lille Bredlund Gør opmærksom på, at han alene har ønsket 50 ha. af	Tages til efterretning.

		områdets ca. 150 ha. udlagt som råstofgraveområde.	
--	--	---	--